

Jaarverslag 2008

Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Banden- en
Wielenbranche

Jaarverslag 2008

Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de banden- en wielenbranche

Inhoud

Voorwoord	4
Karakteristieken van het pensioenfonds	5
Doelstelling	5
Profiel van de organisatie	5
Kenmerken regeling	5
Statutaire organen	5
Adviseurs	7
Kerncijfers	9
Verslag van het verantwoordingsorgaan	11
Verslag van het bestuur	15
Bestuursbesluiten	15
Goed pensioenfondsbestuur	21
Maatschappelijk verantwoord ondernemen	22
Risicoparaagraaf	23
- Beleggingsrisico's	23
- Actuariële risico's	24
- Operationele risico's	24
Pensioenontwikkelingen	25
Beleggingen	29
Verslag van de deelnemersraad	33
Jaarrekening	35
Balans per 31 december 2008	36
Rekening van baten en lasten over 2008	37
<i>Toelichting</i>	<i>38</i>
- Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling	38
- Risicobeheer en derivaten	46
- Toelichting op de balans per 31 december 2008	51
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen per 31 december 2008	58
- Toelichting op de rekening van baten en lasten over 2008	59
- Kasstroomoverzicht	64
Overige gegevens	65
Verklaring van de actuaris	65
Verklaring van de accountant	66
Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	67
Bijlage	69

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2008 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche.

Het jaarverslag is verdeeld in karakteristieken van het fonds, het verslag van het bestuur, de jaarrekening en overige gegevens.

In het hoofdstuk karakteristieken wordt o.a. de doelstelling van het fonds, het profiel van de organisatie, de samenstelling van de statutaire organen en de kerncijfers weergegeven.

In het verslag van het bestuur wordt u geïnformeerd over de beleidsmatige zaken die in 2008 hebben gespeeld, zowel op het gebied van pensioenen als op het gebied van beleggingen.

De kredietcrisis, en de gevolgen hiervan voor het fonds, was vanaf september 2008 vanzelfsprekend het belangrijkste onderwerp voor het bestuur en met name ook de beleggingscommissie. Vooral de ontwikkelingen op de financiële markten in het laatste kwartaal van het jaar hebben ervoor gezorgd dat het fonds, evenals de meest andere pensioenfondsen, in een situatie van reservetekort en ten slotte zelfs in een situatie van onderdekking terecht kwam. Dit betekende automatisch dat het fonds een herstelplan diende op te stellen. In november 2008 verleende DNB het fonds, evenals aan de meeste andere fondsen, uitstel tot 1 april 2009 voor het indienen van het herstelplan.

In het jaarverslag komen de ontwikkelingen, inclusief de door het bestuur reeds in 2008 ondernomen acties en de nog te nemen maatregelen in het kader van het herstelplan uitgebreid terug.

Naast de kredietcrisis is in met name de eerst helft van het jaar de overgang naar de nieuwe vermogensbeheerder een belangrijk onderwerp voor het bestuur geweest. Ook dit onderwerp komt uitgebreid terug in het verslag van het bestuur.

In de jaarrekening wordt het fondsvermogen en de mutaties daarin gedurende 2008 gepresenteerd en wordt een toelichting gegeven over de grondslagen voor de waardering en de mutaties in de beleggingsportefeuille.

Onder overige gegevens treft u tot slot de actuariële verklaring en de accountantsverklaring aan. Daarnaast zijn in dit hoofdstuk de gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen voor het fonds weergegeven.

Het bestuur stelde het jaarverslag 2008 en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank (DNB) vast op 18 juni 2009.

Het bestuur wil hierbij dank uitspreken aan iedereen die zich in 2008 heeft ingezet voor het bedrijfstakpensioenfonds.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche

18 juni 2009

Joep Holterhues, voorzitter

Ruud Spuijbroek, secretaris

Karakteristieken van het pensioenfonds

Doelstelling

Het bestuur is de beheerder van het bedrijfstakpensioenfonds. Doel van het fonds is het verstrekken van pensioenen en andere uitkeringen bij ouderdom, arbeidsongeschiktheid en overlijden aan werknemers, gewezen werknemers en hun nabestaanden overeenkomstig de bepalingen van het pensioenreglement en de statuten. Het doel wordt bereikt door:

1. het vormen van fondsen;
2. het uitvoeren van de pensioenregeling zoals in het pensioenreglement omschreven;
3. al die maatregelen, die aan het doel ten goede komen.

Profiel van de organisatie

De Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche, statutair gevestigd te Den Haag, is opgericht in 1986. De laatste statutenwijziging was op 14 december 2007. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41154308. Het fonds is een Bedrijfstakpensioenfonds en is aangesloten bij koepelorganisatie VB. Het fonds is het bedrijfstakpensioenfonds voor werkgevers en werknemers in de volgende sectoren:

- het bandenimportbedrijf;
- het bandengroothandelsbedrijf;
- het bandenservicebedrijf;
- het bandensnelse-servicebedrijf;
- het bandeninzamelingsbedrijf;
- het bandenproductie- en vernieuwingsbedrijf;
- het bandenbe- en verwerkingsbedrijf.

Eind 2008 bestond het totale bestand van deelnemers van het fonds uit 5.500 actieven, 8.875 ex-deelnemers (slapers) en 465 (pre)gepensioneerden. Ultimo 2008 is ruim 168 miljoen euro belegd vermogen.

Kenmerken regeling

Hieronder treft u een aantal kenmerken van de regeling aan. Een meer uitgebreide uiteenzetting van de regeling treft u aan in de bijlage.

<i>Pensioensysteem</i>	<i>Middellood</i>
Pensioenleeftijd	65 jaar
Pensioenrichtleeftijd	62 jaar
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	2,04%
Opbouwpercentage partnerpensioen	70% van het ouderdomspensioen
Overgangsregeling voor deelnemers geboren op of na 1 januari 1950	

De overgangsregeling voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 wordt door het fonds voor rekening en risico van de Stichting Vrijwillig Vervroegd Uittreden uit de Banden- en Wielenbranche (Stichting VUBAN) uitgevoerd.

Statutaire organen

Samenstelling bestuur

In het verslagjaar heeft zich de volgende wijziging in de samenstelling van het bestuur voorgedaan. Op 5 december 2008 is Aad van den Berg afgetreden als plaatvervangend bestuurslid. De vacature die is ontstaan is nog niet ingevuld.

Samenstelling per 31 december 2008

Leden werkgevers

		Lid sinds
Ruud Spuijbroek, voorzitter	1)	1 maart 2000
Carel Bikkers, plv. voorzitter	1)	1 maart 2000
Joop de Jonge	1)	1 juni 2002

Leden werknemers

Joep Holterhues, secretaris	2)	25 april 2006
Joop Bleeker	3)	1 april 2006
Co Dwarswaard, plv. secretaris	4)	1 januari 2002

Plaatsvervangende lid werkgeverszijde

Vacature	1)
----------	----

Plaatsvervangende leden werknemers

		Lid sinds
Tineke Moleman	2)	1 juni 2002
Martijn den Heijer	3)	1 oktober 2006
John Spruijt	4)	1 augustus 2007

- 1) Vereniging VACO, Bedrijfstakorganisatie voor de Banden- en Wielenbranche
- 2) FNV Bondgenoten
- 3) CNV Dienstenbond
- 4) De Unie, vakbond voor industrie en dienstverlening

Dagelijks Bestuur

De voorzitter en secretaris van het fonds vormen het dagelijks bestuur. Zij vertegenwoordigen gezamenlijk de Stichting in en buiten rechte. Het dagelijks bestuur houdt zich bezig met de dagelijkse uitvoeringspraktijk en beleidsmatige aangelegenheden. In de vergadering van het dagelijks bestuur worden zaken voorbereid die worden behandeld in de bestuursvergadering. Ook de terugkoppeling van bestuursbesluiten naar de uitvoeringsorganisatie vindt deels in dit overleg plaats. Daarnaast houdt het dagelijks bestuur zich bezig met de behandeling van ingekomen stukken en de afwikkeling van de lopende zaken. Tot slot wordt het dagelijks bestuur ingeschakeld bij spoedeisende zaken.

Vertegenwoordiging bestuur in de Adviesraad

In de Adviesraad van PVF Nederland wordt de Stichting vertegenwoordigd door Joep Holterhues en Ruud Spuijbroek.

Samenstelling beleggingscommissie

De beleggingscommissie adviseert het bestuur over het door het bestuur vast te stellen beleggingsbeleid en het jaarlijks op te stellen beleggingsplan van het fonds. Daarnaast ziet zij toe op de uitvoering hiervan door de vermogensbeheerder. De beleggingscommissie wordt terzijde gestaan door de heer Hutten als extern onafhankelijk adviseur.

Samenstelling per 31 december 2008

Lid werkgever

Joop de Jonge

Lid werknemers

Co Dwarswaard (voorzitter)

Samenstelling van de communicatiecommissie

De commissie adviseert het bestuur over het communicatiebeleidsplan en het communicatieactieplan. Daarnaast bespreekt en beoordeelt de commissie de meeste communicatie-uitingen naar de deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. De commissie wordt terzijde gestaan door adviseurs van Syntus Achmea.

Samenstelling per 31 december 2008

Lid werkgevers

Vacature

Lid werknemers

Co Dwarswaard

Samenstelling van de deelnemersraad

De deelnemersraad vergadert tenminste tweemaal per jaar samen met het dagelijks bestuur en vier keer per jaar afzonderlijk. De deelnemersraad verstrekt advies aan het bestuur over aangelegenheden waarover een besluit dient te worden genomen. Hierbij gaat in elk geval om:

- maatregelen van algemene strekking;
- wijziging van de statuten en reglementen van het fonds;
- vaststelling van het jaarverslag;
- toeslagbeleid;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds.

De deelnemersraad is in 2005 opgericht. In het verslagjaar is een vacature ontstaan door het aftreden van Robin Slegers.

Samenstelling per 31 december 2008

Leden deelnemers

Jan Kocken (secretaris) 1)
P.H. Koppenaar 2)
Theo van de Brandhof
Bertus Wijnholt
Vacature

Leden pensioengerechtigden

Peter van de Griend (voorzitter)

- 1) voorgedragen door: De Unie, vakbond voor industrie en dienstverlening
2) voorgedragen door: CNV Dienstenbond

Samenstelling van het verantwoordingsorgaan

Op 30 september 2008 heeft de oprichtingsvergadering van het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. Het verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks een oordeel over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede de beleidskeuzes voor de toekomst.

Samenstelling per 31 december 2008

Leden deelnemers

Jan Kocken (voorzitter)
Theo van de Brandhof

Leden pensioengerechtigden

Peter van de Griend

Leden werkgevers

Aad van den Berg (secretaris)

Adviseurs

Administrateur

Syntrus Achmea, Molenwerf 2-8 te Amsterdam

Adviserend actuaris

De heer ir. M.J.M. Pernot AAG, verbonden aan Hewitt Associates B.V., Beukelaan 143 te Eindhoven, is de adviserend actuaris van het fonds.

Certificerend actuaris

De heer drs. S. I. Keijmel AAG, verbonden aan Mercer Certificering B.V., Startbaan 6 te Amstelveen, is de certificerend actuaris van het fonds.

Beleggingsadviseur

De heer B. Hutten (Capital Management Consultants)

Vermogensbeheer

Tot 1 februari 2008 ING Asset Management, Schenkkade 65 te Den Haag.

Per 1 februari 2008 Mn Services Vermogensbeheer B.V. Burgemeester Elsenlaan 329 te Rijswijk.

Custodian

Kas Bank, Spuistraat 172 te Amsterdam.

Accountant

De heer drs. H.C. van der Rijst RA, verbonden aan PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5 te Amsterdam.

Compliance-officer

Mevrouw drs. M. van der Werff, verbonden aan Ernst & Young Treasury & Financial Risk Management BV, Drentestraat 20 te Amsterdam.

Kerncijfers

Jaar	2009	2008	2007	2006 ¹	2005
Algemeen					
Maximum pensioengevend loon	95.604	92.410	90.035	87.696	86.840
Franchise	11.100	10.850	10.550	10.350	14.700
Maximum pensioengrondslag	84.504	81.560	79.485	77.346	72.140
Deelnemers					
- Premiebetalenden		5.356	5.182	5.091	4.962
- Premievrij i.v.m. invaliditeit		144	151	155	170
- Totaal actief		5.500	5.333	5.246	5.132
- Rustend (niet actief)		8.875	8.025	7.216	6.513
Totaal deelnemers		14.375	13.358	12.462	11.645
Pensioentrekenden					
- Prepensioen		145	73	87	101 ²
- Ouderdompensioen		320	280	261	206
- Partnerpensioen		80	72	62	60
- Wezenpensioen		22	21	21	21
- Arbeidsongeschiktheidspensioen		105	111	121	127
Totaal pensioentrekenden		672	557	552	515
Uitkeringen					
Toeslagverlening		1.771	1.565	1.118	1.190
Actieven	o	3%	1%	0,5%	o
Inactieven	o	1,48%	0,63%	0,75%	o
Totaal aangesloten ondernemingen		457	448	458	453
Premies (x € 1.000)					
Basisregeling					
Kostendeekkende premie		15.467	17.028		
Gedempte premie		17.493	17.157		
Werkelijke premie		17.493	13.172	12.537	17.096
Premie overgangsregeling (55 min)		2.377	5.482	3.728	

1) Ingangsdatum aangepaste pensioenregeling in het kader van de Wet VPL.

2) Het aantal is inclusief de omzettingen op 61-jarige leeftijd van een volledige uitkering uit de overgangsregeling naar een uitkering inclusief prepensioen-uitkering.

Jaar	2009	2008	2007	2006	2005
Reserves (x € 1.000)					
Algemene reserve		-26.817	35.260	30.135	18.058
Bestemmingsreserve overgangsregeling (55 min)		14.544	9.180		
Reserve overbruggingsregeling		0	4.538	4.538	4.538
		-12.273	48.978	34.673	22.596
Vermogen & Solvabiliteit (x € 1.000)					
Aanwezig vermogen		160.265	162.039	144.004	
Vereist vermogen		201.675	138.021	127.500	
Pensioenverplichtingen		172.532	110.615	107.347	102.141
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		6	6	5	5
Egalisatievoorziening		0	2.440	1.979	2.001
Dekkingsgraad					
		93	146	143	124
Beleggingen (x € 1.000,-)					
Totaal belegd vermogen		168.993	155.863	141.760	124.554
Opbrengst beleggingen		-16.464	1.041	4.705	11.306
Performance		-9,99%	0,5%	3,9%	10,9%
Benchmarkrendement portefeuille		-6,06%	-0,3%	2,9%	10,2%
Z-score		-3,40	0,47	0,69	0,48
Performance toets ³		0,14	1,75	-1,03	-1,26

3) De jaren 2007 en 2008 zijn vastgesteld op basis van de in het vrijstellingsbesluit opgenomen nieuwe berekeningswijze

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is met ingang van 30 september 2008 ingesteld. Op basis van de Principes voor goed pensioenfonds bestuur (Pension Fund Governance) van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Principes voor goed pensioenfonds bestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag volgend op het jaarverslag waar het oordeel betrekking op heeft.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Boekjaar 2007

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2008 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2007, het rapport van de certificerend actuaire, het accountantsverslag, de notulen van de bestuursvergaderingen, de reglementen 2007 en de ABTN 2007.

Het verantwoordingsorgaan heeft geen gebruik gemaakt van haar recht op overleg met de externe actuaire en de externe accountant.

Bevindingen

Beleggingsbeleid

Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat in overeenstemming is met artikel 135 van de pensioenwet zoals vastgesteld door de certificerend actuaire. Daarbij stelt het verantwoordingsorgaan vast dat de transitie naar Mn Services en het voorafgaande selectietraject zorgvuldig door het bestuur is uitgevoerd.

Wetgeving en reglementen

De nieuwe Pensioenwet had in 2007 veel invloed op het fonds en als gevolg hiervan zijn de pensioenregeling, de administratie en de verslaglegging aan deze nieuwe eisen aangepast.

Financiële positie van het fonds

De nominale dekkingsgraad is ultimo 2007 146%. De benodigde dekkingsgraad volgens de norm van DNB is ultimo 2007 123%. Gegeven de dekkingsgraad is er sprake van een reserveoverschot ultimo 2007.

Premie en toeslagenbeleid

De over het boekjaar 2007 vastgestelde kostendekkende premie is in overeenstemming met artikel 128 en 129 van de Pensioenwet zoals vastgesteld door de certificerend actuaire. De financiering van de voorwaardelijke toeslagverlening voldoet aan artikel 137 van de Pensioenwet zoals vastgesteld door de certificerend actuaire.

Communicatiebeleid

Het fonds heeft een communicatiebeleidsplan opgesteld voor de periode 2008 tot en met 2012. Op korte termijn wordt communicatie ingezet om vooral de kennis over de pensioenregeling bij de deelnemers en werkgevers te vergroten. Op lange termijn zet het pensioenfonds de communicatie in om het vertrouwen in het fonds te vergroten.

PFG

Het bestuur van het pensioenfonds streeft als eindverantwoordelijke uitvoerder van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot die uitvoering. Het bestuur heeft de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft vastgesteld onderschreven en nageleefd. De principes voor Goed pensioenfondsbestuur heeft het bestuur uitvoerig beschreven in het document genaamd 'Beschrijving van Pensioenfund Governance van de Stichting; Transparantiedocument'.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de risico's uitgebreid zijn geïventariseerd en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot het volgende oordeel.

Het verantwoordingsorgaan van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is van oordeel dat:

- het bestuur afdoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2007 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2007 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur aan om ook in de toekomst volledige transparantie naar alle betrokken partijen te blijven betrachten. Zij vraagt daarbij speciaal aandacht voor de communicatie inzake het premie, toeslag- en beleggingsbeleid zoals ook is opgenomen in het transparantiedocument van het fonds.

Culemborg, 16 december 2008

Verantwoordingsorgaan Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche

Reactie van het bestuur:

Het bestuur zal de aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan ter harte nemen. Zij is net als het verantwoordingsorgaan van mening dat de communicatie inzake het premie-, toeslag- en beleggingsbeleid zeer belangrijk is voor alle belanghebbenden en zorgvuldig dient te gebeuren.

Boekjaar 2008

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2009 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2008, de concept rapportage met actuariële bevindingen van de interne actuaris van het fonds, de notulen van de bestuursvergaderingen, notulen van de meeste recente vergadering van de beleggingscommissie, de statuten en reglementen 2008, de ABTN 2008, het beleggingsbeleidsplan, het communicatiebeleidsplan, het premie en toeslagenbeleid en het transparantiedocument. Het rapport van de certificerend actuaris en het accountantsverslag over het jaarverslag 2008 waren niet tijdig genoeg beschikbaar om door het verantwoordingsorgaan beoordeeld te worden.

Het verantwoordingsorgaan heeft geen gebruik gemaakt van haar recht op overleg met de externe actuaris en de externe accountant. Daarentegen is er wel een informeel overleg geweest met het dagelijks bestuur. Onderstaande bevindingen komen voort uit de hierboven genoemde schriftelijke rapportages en de mondelinge toelichting door het dagelijks bestuur.

Bevindingen

Jaarverslag

Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur een consistent beleid voert met betrekking tot de reserves voor de overgangsregelingen. In het jaarverslag zijn ook de maatregelen weergegeven die in het herstelplan zijn opgenomen. Deze maatregelen zijn naar de mening van het verantwoordingsorgaan logisch te noemen, onder voorbehoud van goedkeuring door DNB.

Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan kan uit de verkregen informatie afleiden dat het bestuur nog niet tevreden is over de door de nieuwe vermogensbeheerder, Mn Services, opgestelde rapportages. Daarnaast deelt het verantwoordingsorgaan de zorgen van het bestuur ten aanzien van de slechte performance ten opzichte van de benchmark. Geconstateerd is dat in het beleggingsplan voor 2009 ten opzichte van 2008 een minder risicovol beleid wordt gevoerd door het bestuur. Het verantwoordingsorgaan vindt, gezien de huidige economische situatie, dit een verstandig besluit.

Wetgeving en reglementen

De nieuwe Pensioenwet had in 2008 nog steeds invloed op het fonds en als gevolg hiervan zijn opnieuw enige aanpassingen doorgevoerd in de statuten en reglementen.

Financiële positie van het fonds

De nominale dekkinggraad is ultimo 2008 93%. De benodigde dekkinggraad volgens de norm van DNB is ultimo 2008 117%. Gegeven de dekkinggraad is er sprake van een dekkingstekort ultimo 2008. Het verantwoordingsorgaan maakt zich zorgen over de financiële positie van het fonds. Zij realiseert zich dat het fonds afhankelijk is van de financiële markten en de lange rente.

Premie en toeslagenbeleid

Het verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat het bestuur is afgeweken van de premie en toeslagenstaffel zoals die in de vergaderingen van september en december 2008 is besproken. Door de economische situatie zou de volgens staffel in te voeren premieverhoging onrealistisch hoog zijn en daarom heeft het verantwoordingsorgaan er begrip voor dat in het herstelplan gekozen is voor een andere, stapsgewijze, premieverhoging. Hiermee heeft bestuur getracht de belangen evenwichtig af te wegen.

Communicatiebeleid

Het verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van het feit dat de AFM het fonds een goed "rapportcijfer" heeft gegeven ten aanzien van de communicatie door het fonds. Uitingen als het bandenbulletin, de digitale nieuwsbrief en de actualiteiten op de website hebben hier aan bijgedragen. Het verantwoordingsorgaan is hier content mee en is daarnaast van mening dat deze goede lijn doorgetrokken kan worden door de uitingen naar de deelnemers nog meer af te stemmen op de doorsnee werknemer. Pensioen is nu eenmaal geen makkelijke materie dus de begrijpelijkheid blijft een aandachtspunt

PFG

Er zijn geen wijzigingen in het transparantie document t.o.v. vorig jaar. Wat betreft het intern toezicht heeft het dagelijks bestuur aangegeven in de loop van het jaar 2009 zelf de visiteurs uit te kiezen aan de hand van cv's die door een externe partij beschikbaar worden gesteld. Het verantwoordingsorgaan heeft bij de samenstelling van de visitatiecommissie adviesrecht.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de risico's uitgebreid zijn geïnterpreteerd en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot de volgende conclusie.

Het verantwoordingsorgaan van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is van oordeel dat:

- het bestuur afdoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen over het gevoerde beleid in 2008;
- het handelen van het bestuur in 2008 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2008 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt en de maatregelen in het herstelplan evenwichtig zijn te noemen, onder voorbehoud dat deze door DNB worden goedgekeurd.

Aanbevelingen

Het verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur aan om bij de communicatie de begrijpelijkheid voor de doorsnee werknemer nog meer aandacht te geven.

Amersfoort, 15 juni 2009

Verantwoordingsorgaan Bedrijfstakingpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche

Reactie van het bestuur:

Het bestuur heeft het informeel overleg met het verantwoordingsorgaan als nuttig en constructief ervaren. Het bestuur stelt de serieuze aanpak van het verantwoordingsorgaan op prijs en herkent zich in de bevindingen, zoals deze door hen zijn opgesteld. Het bestuur onderschrijft en benadrukt dat pensioen geen eenvoudige materie is en zal via de communicatiecommissie aandacht blijven besteden aan de begrijpelijkheid van de communicatie richting de doorsnee werknemers

Verslag van het bestuur

Bestuursbesluiten

In 2008 kwam het bestuur vijf keer bijeen, namelijk op 13 maart, 19 juni, 1 juli, 25 september en 5 december. Daarnaast heeft op 15 december 2008 het jaarlijks overleg met CAO-partijen plaatsgevonden.

Kredietcrisis van grote invloed

Dekkingsgraad van het pensioenfonds gedaald

Door de kredietcrisis zijn niet alleen de aandelenbeurzen, maar ook de lange rentes fors gedaald. Het pensioenfonds is hiervoor niet immuun gebleken. Dit vertaalde zich in een forse daling van de dekkingsgraad aan het einde van 2008. De dekkingsgraad is, kort gezegd, de verhouding tussen het vermogen van het pensioenfonds en de verplichtingen van het fonds op korte en langere termijn. De dekkingsgraad geeft aan hoeveel euro's het pensioenfonds in kas heeft tegenover elke euro die het (straks) moet uitkeren. Er zijn twee effecten die de dekkingsgraad beïnvloeden. Ten eerste is het vermogen van het pensioenfonds afgenomen door de dalende beurskoersen. Beleggen op de beurs is voor het pensioenfonds – in ieder geval voor een deel van het vermogen - noodzakelijk: het fonds behaalt anders op langere termijn onvoldoende rendement. Een tweede factor betreft de verplichtingen van het pensioenfonds: deze zijn gestegen door de dalende marktrente. Hoe werkt dit precies? Een pensioenfonds gaat de verplichting aan om later bij pensionering een uitkering te doen. Voor een uitkering over 40 jaar hoeft een pensioenfonds nu niet het hele bedrag in kas te hebben. Het kan immers nog over een lange periode rendement halen. Hoe hoog het rendement de komende 40 jaar zal zijn is nog onduidelijk. En toch moet het fonds daar een schatting van maken. Daarvoor gebruikt het de langetermijnrente. Mede als gevolg van de kredietcrisis is die rente in het verslagjaar flink gedaald. Daardoor rekent het fonds op een lager rendement en moet het nu meer geld in kas hebben om straks dezelfde uitkering te kunnen doen. De beleggingscommissie heeft in het laatste kwartaal van 2008 geconcludeerd dat het renterisico niet langer verantwoord was en het bestuur geadviseerd om nog in 2008 binnen de bandbreedtes van de normportefeuille het renterisico verder af te dekken. Het bestuur heeft dit advies overgenomen. Meer hierover vindt u terug onder het kopje beleggingen onder bestuursbesluiten en vanzelfsprekend onder de aparte beleggingsparagraaf.

Wettelijke regels voor onderdekking en reservetekort

De Pensioenwet stelt regels voor het geval de dekkingsgraad van een pensioenfonds onvoldoende is. Pensioenfondsen zijn verplicht een "onderdekking" of "reservetekort" direct te melden bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Het pensioenfonds heeft een onderdekking als de dekkingsgraad lager is dan 105%, en een reservetekort als de dekkingsgraad lager is dan 117%. Op 31 december 2008 was de dekkingsgraad van het fonds 93%. Aan het einde van 2007 was de dekkingsgraad nog 146%.

Bijzondere situatie en dus veelal uitstel voor indienen herstelplan

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid erkent dat de kredietcrisis de pensioenfondsen in een bijzondere situatie brengt. Op 8 oktober 2008 riep DNB de pensioenfondsen op geen overhaaste beslissingen te nemen. Een maand later voerden DNB en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid overleg met vertegenwoordigers van de pensioensector over de gevolgen van de kredietcrisis. Op basis van dit overleg besloot DNB gebruik te maken van haar bevoegdheid tot het verlenen van uitstel; veel pensioenfondsen kregen uitstel voor het indienen van een herstelplan tot 1 april 2009. Wel moeten zij DNB op de hoogte houden van relevante ontwikkelingen in hun dekkingsgraad. De wet kent twee herstelplannen. Een kortetermijnherstelplan als sprake is van onderdekking: het pensioenfonds krijgt dan vijf jaar uitstel om de dekkingsgraad weer op een niveau van minimaal 105% te brengen. En een langetermijnherstelplan als het fonds een reservetekort heeft; het fonds krijgt dan vijftien jaar de tijd om weer voldoende reserves op te bouwen. Het uitstel tot 1 april 2009 geldt voor zowel korte- als langetermijnherstelplannen. Het fonds heeft ultimo maart een herstelplan ingediend bij DNB. In het herstelplan zijn de volgende maatregelen opgenomen:

- geleidelijke verhoging van de premie van 23,5% in 2009 naar 25,5% in 2011.
- het niet verlenen van de toeslag gedurende een periode van tenminste vijf jaar.

Opschorten waardeoverdracht bij dekkingsgraad onder 100%

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de dekkingsgraad van het fonds lager is dan 100% mag het pensioenfonds waardeoverdrachten echter niet uitvoeren. Het moet deze volgens de Pensioenwet "opschorten". Deze verplichting geldt voor inkomende en uitgaande waardeoverdrachten, en ongeacht de fase waarin de waardeoverdracht zich bevindt. Dus ook als de offerte is uitgebracht en geaccepteerd. Ultimo november 2008 was de dekkingsgraad voor het eerst onder de 100%. Op basis hier van heeft het bestuur besloten alle individuele inkomende en uitgaande waardeoverdrachten op te schorten. De procedure zal weer worden opgestart op het moment dat de dekkingsgraad een nog nader te bepalen aantal maanden boven de 100% is.

Beleggingen

Zoals in het voorwoord al aangeven zijn de beleggingen in het verslagjaar een belangrijk punt van aandacht geweest. Na een uitgebreid selectietraject was eind 2007 de keuze gevallen op Mn Services. De fiduciair management overeenkomst, inclusief Service Level Agreement (SLA) is per 1 februari 2008 ingegaan. Op basis van een verkorte ALM-studie is een beleggingsplan voor 2008 opgesteld en door het bestuur vastgesteld. De ingangsdatum van het beleid is 1 februari 2008. Tot die datum is het beleid van 2007 door de oude vermogensbeheerder voortgezet.

Transitie

Het bestuur heeft speciale aandacht aan de transitie besteed. Samen met de beleggingsadviseur van het fonds en Mn Services was in 2007 een transitieplan opgesteld. De overdracht van de beleggingsportefeuille per 1 februari 2008 is succesvol verlopen.

Normportefeuille

De normportefeuille per 1 februari 2008 zag er als volgt uit:

Norm 2008	Bandbreedte	Benchmark
Matching Portefeuille	60%	+/- 10%
Kortlopende Europese Staatsobligaties	20%	Lehman Pan European Aggregate 500x Securitized
Langlopende Europese Staatsobligaties	20%	Lehman Euro-Treasury 20+ AAA
Inflatie gerelateerde obligaties	20%	Lehman Euro inflation linked bonds > 11 jaar
Return Portefeuille	40%	+/- 10%
Aandelen	20%	
Aandelen Europa	6,4%	MSCI europe Net Return index
Aandelen Noord Amerika	6,9%	Russel 1000
Aandelen Verre Oosten	2,7%	MSCI Pacific Free Net Return Index
Aandelen opkomende landen	4,0%	MSCI Emerging Markets Free Net Return Index
Hoogrentende obligaties	6%	
Obligaties opkomende landen	3%	75% JP Morgan Global Diversified en 25% GBI Emerging Markets
High Yield	3%	Merrill Lynch High Yield Master II constrained Index
Onroerend goed	8%	
Niet beursgenoteerd OG	5%	Lehman Euro Tr. 1-3 yr +1%
Hedge funds	3%	70% Lehman US tr.1-3yr+1% en 30% Lehman Euro Tr.1-3yr+1%
Alternatieve investeringen	6%	
Commodities	3%	GSCI TR ex natural gas
Hedge funds	3%	4-wekelijkse T-bill rente +2%
Overlay		
Afdekken dollar	18,1%	VTK EUR/USD 11 maanden per 1/2/2008 (valutatermijncontract)
Afdekken Pond	5,1%	VTK EUR/GPB 11 maanden per 1/2/2008 (valutatermijncontract)
Afdekken Yen	2,0%	VTK EUR/JPY 11 maanden per 1/2/2008 (valutatermijncontract)
Risicobudget		
Tracking error maximaal 9% (op jaarbasis tussen beleggingen en verplichtingen)		

Zoals eerder aangegeven heeft het bestuur op advies van de beleggingscommissie in het laatste kwartaal, gezien de ontwikkelingen op de financiële markten en de renteontwikkelingen een aantal aanpassingen gedaan om het (rente)risico te beperken. De aanpassingen zijn binnen de bandbreedtes van de voor 2008 vastgestelde normportefeuille uitgevoerd. Ten eerste zijn de kortlopende obligaties omgezet in langlopende obligaties. Ten tweede zijn er minder gelden gealloceerd naar de returnportefeuille en meer naar de matching portefeuille. Tot slot heeft er geen rebalancing plaatsgevonden.

Voor meer informatie over het gevoerde beleid, de performance en het voor 2009 vastgestelde beleggingsplan wordt verwezen naar de beleggingsparagraaf.

Reglement en Statutenwijzigingen

Het bestuur heeft de volgende reglement- en statutenwijzigingen vastgesteld:

- wijziging pensioenreglement;
- wijziging van de statuten;
- wijziging van het uitvoeringsreglement;
- wijziging van het aanvullende pensioenreglement;
- wijziging huishoudelijk reglement verantwoordingsorgaan;
- wijziging huishoudelijk reglement van de beleggingscommissie;
- wijziging huishoudelijk reglement deelnemersraad.

Daarnaast is de uitvoeringsovereenkomst voor vrijwillig aangesloten ondernemingen en een model uitvoeringsovereenkomst ter zake de aanvullende regeling vastgesteld.

Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen van het pensioenreglement weergegeven.

Pensioenreglement

Uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen

Het bestuur heeft besloten dat alleen het na 1 januari 2008 opgebouwde ouderdomspensioen kan worden uitgeruild voor extra partnerpensioen. Daarnaast heeft het bestuur besloten om voormalig deelnemers de mogelijkheid te bieden om aanspraken op ouderdomspensioen die bij uitdiensttreding zijn omgezet in partnerpensioen op de pensioendatum weer terug te ruilen naar ouderdomspensioen.

Vaststelling voorwaardelijke aanspraken uit de 15-jaarsinkoopregeling (onderdeel C van het pensioenreglement)

In 2007 is het akkoord van de fiscus ontvangen t.a.v. het collectief vaststellen van de aanspraken uit de 15-jaarsinkoopregeling. Gevolg hiervan is dat het fiscaal maximum is komen te vervallen. Het reglement is hierop met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006 aangepast.

In de bestuursvergaderingen van 2008 is besproken dat de deelnemers geboren op of na 1 januari 1950 bij uittreding op de uittredingsrichtleeftijd van 62 jaar een ouderdomspensioen vanaf 65 jaar behouden dat gelijk is aan het ouderdomspensioen in de oude regeling. Er is echter een groep van enkele honderden deelnemers die een tekort aan fiscale ruimte hebben wanneer de regeling op deze manier wordt uitgevoerd. Het fonds is hierover in overleg met de fiscus. Ten behoeve van het onderzoek naar de fiscale ruimte is in het voorjaar 2009 een uitvraag gedaan bij de betreffende deelnemers naar de elders doorgebrachte diensttijd.

Partnerpensioen gedurende onbetaald verlof

Het bestuur heeft, gehoord hebbende de CAO-partijen, besloten om het overlijdensrisico uit hoofde van het partnerpensioen conform de wettelijke vereisten op te nemen in het reglement. Daarbij is besloten dit ook ten aanzien van het wezenpensioen te laten gelden. Dit betekent dat wanneer een deelnemer tijdens zijn verlof zou komen te overlijden de partner en kinderen recht houden op een uitkering van het pensioenfonds.

Daarnaast is in het reglement opgenomen dat het in geval van onbetaald verlof mogelijk is pensioen te blijven opbouwen door te kiezen voor vrijwillige voortzetting.

Aanpassing hoog-laag/laag-hoog flexibiliseringsmogelijkheden

Wanneer een deelnemer die geboren is op of na 1 januari 1950 met pensioen gaat, kan hij of zij kiezen voor een tijdelijk hoger pensioen en vervolgens een lager pensioen. De periode van hoger pensioen was aanvankelijk voor een periode van 5

of 10 jaar vanaf de vervroegde pensioendatum. Met de wijziging is het mogelijk om te kiezen voor een hoger pensioen vanaf de pensioendatum tot 65 jaar, en daarna een lager pensioen. Op deze manier wordt beter aangesloten bij de regeling. De laag/hog mogelijkheden zijn komen te vervallen.

Premievaststelling en toeslagverlening

Het premiepercentage voor de pensioenregeling bedroeg in het verslagjaar 21,5% van de pensioengrondslag. Het maximum pensioengevend jaarloon bedroeg in het verslagjaar 92.410,-. De franchise voor 2008 was vastgesteld op € 10.850,-. Het percentage van 21,5% is inclusief het premiepercentage voor de overgangsregeling voor deelnemers geboren op of na 1 januari 1950. De voor de suppletierregeling vastgestelde bijdrage bedroeg in 2008 5,5% van de pensioengrondslag. De bijdrage voor deze regeling komt ten gunste van de Stichting VUBAN maar wordt geheven door het Bedrijfstakpensioenfonds. Van beide premies kwam 60% ten laste van de werkgever en 40% ten laste van de werknemer. De kostendekkende premie over het boekjaar bedroeg 15.216 duizend euro. De feitelijke premie over het boekjaar bedroeg 17.193 duizend euro en de gedempte premie over het boekjaar bedroeg 17.193 duizend euro. Deze bedragen zijn exclusief de aanvullingsregeling voor deelnemers geboren op of na 1-1-1950. De kostendekkende premie is als volgt samengesteld: actuariel benodigd (10.042 duizend euro), opslag in stand houden vereist vermogen (2.546 duizend euro), opslag voor uitvoeringskosten (1.403 duizend euro), en de risicopremies herverzekering (1.225 duizend euro). Per 1 januari 2008 is een toeslag van 100% verleend. Het fonds volgt bij de toeslagverlening zoveel mogelijk, maar met een ambitie van 50%, de Cao-loonstijging in de bedrijfstak (voor de actieve deelnemers) en het prijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek (voor de gewezen deelnemers en gepensioneerden). Dit het afgelopen jaar een verhoging van de pensioenaanspraken van de actieven met 3% en een verhoging van de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen van de inactieven van 1,48%.

Het bestuur hanteert als leidraad voor de premievaststelling en de toeslagverlening een beleidsstaffel. Er is geen automatisch recht op een jaarlijkse verhoging van het pensioen. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor een verhoging, en het fonds brengt ook geen extra pensioenpremie hiervoor in rekening.

De snelle ontwikkelingen op de beurs (de kredietcrisis) en als gevolg daarvan de onvoorziene snelle verslechtering van de financiële positie van het pensioenfonds in 2008 en de 'uitdagingen' waarmee de aangesloten ondernemingen gelet op de recessie worden geconfronteerd, heeft het bestuur, gehoord hebbende de CAO-partijen, doen besluiten om de premiestafel niet onverkort toe te passen voor de premie voor 2009. Mede op basis van berekeningen van de actuaris in het kader van het herstelplan, heeft het bestuur besloten om in de komende jaren af te wijken van de tot dusverre gehanteerde premiestafel welke juist in het verslagjaar was uitgebreid t.a.v. de toeslagverlening. In het kader van het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds heeft het bestuur besloten de premie vaststelling voor 2009 te verhogen naar 23,5%.

Conform de bepaling in het reglement is de franchise verhoogd met de algemene CAO-verhogingen in de branche tot 11.100,-. Daarnaast is, op basis van de financiële positie van het fonds ultimo 2008, gehoord hebbende de actuaris door het bestuur besloten geen toeslag te verlenen aan zowel de actieve deelnemers, de gepensioneerden als de slapers per 1 januari 2009. Tot slot heeft het bestuur in het verslagjaar een beleid vastgesteld voor inhaalindexatie en premiekorting.

DNB

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Verhoging disconteringsvoet naar 4,3% per jaar.

In verband met de overgang op de Prognosetafels heeft de actuaris van het fonds de disconteringsvoet opnieuw vastgesteld. Door het vervallen van de opslag voor langlevensrisico kon de disconteringsvoet verhoogd worden van 4,2% naar 4,3%. Het bestuur heeft besloten om bij de berekening van de kostendekkende premie deze hogere disconteringsvoet te hanteren.

Uitkomst performancetoets boven de grenswaarde

Voor het jaar 2008 is een z-score behaald van -3,80. De performancetoets 2004-2008 komt hiermee uit op 0,14. Dit is de uitkomst op basis van de gewijzigde berekeningsmethode welke in 2007 is opgenomen in het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000. De uitkomst van de performancetoets wordt bepaald door de behaalde z-scores in de afgelopen 5 jaar.

Communicatie

Mede met het oog op de eisen die de Pensioenwet en Pension Fund Governance (PFG) aan communicatie door pensioenfondsen stelt, is communicatie een belangrijk onderwerp voor het bestuur geweest. Communicatie naar alle belanghebbenden van het fonds, maar met name naar de deelnemers, gepensioneerden en werkgevers is dan ook een vast punt op de agenda van het bestuur geweest. Door het bestuur is in 2007 een communicatiebeleidsplan en een communicatiejaarplan voor 2008 opgesteld. Aan dit plan is in 2008 uitvoering gegeven. In de BandenBulletins die het fonds tweemaal per jaar uitgeeft zijn de aangesloten werkgevers en de deelnemers schriftelijk geïnformeerd over algemene zaken betreffende het fonds. Het ging hierbij onder meer over ontwikkelingen in de financiële situatie van het fonds en de pensioenregeling. Daarnaast is veel aandacht aan de UPO gegeven. Tot slot zijn de deelnemers en gepensioneerden apart geïnformeerd over de toeslagverlening.

Alle activiteiten zijn nauw begeleid door de communicatiecommissie van het fonds. Voor 2009 staat naast de al bestaande communicatie-uitingen ondermeer de databank voor werkgevers op de planning. De databank is bedoeld ter ondersteuning van werkgevers t.a.v. pensioenzaken.

Continuïteitsanalyse

De continuïteitsanalyse is een onderdeel van het Financieel Toetsingskader. Met de continuïteitsanalyse heeft het bestuur en de toezichthouder een instrument in handen om de ontwikkeling van de financiële situatie op langere termijn (15 jaar) in kaart te brengen en te bespreken. Met een continuïteitsanalyse wordt in de gaten gehouden of de financiële risico's voor het pensioenfonds zich, met in acht neming van een realistische inschatting van de economische parameters, op lange termijn binnen aanvaardbare grenzen bevinden.

Een fonds dient eenmaal per drie jaar een continuïteitsanalyse op te stellen of vaker indien bijzondere omstandigheden daar aanleiding toe geven. Voor het fonds is in de eerste helft van 2008 een continuïteitsanalyse uitgevoerd. In het kader van het op te stellen herstelplan is na afloop van het verslagjaar een update van de continuïteitsanalyse gemaakt.

Omzetting premie 2004 WAO-hiaatverzekering in extra pensioenaanspraken

Op 1 januari 2006 is de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA) ingevoerd. Hiermee kwam een eind aan de WAO-hiaatregeling van het fonds. In 2004 hebben de deelnemers premie betaald voor de WAO-hiaatregeling. Deze bleek echter niet nodig te zijn voor de financiering van het aflopende aantal WAO-hiaatuitkeringen (de egalisatievoorziening). CAO-partijen hebben het advies van het bestuur overgenomen om deze premie op individuele basis om te zetten in extra ouderdomspensioen. In het verslagjaar is de omzetting uitgevoerd. Hoeveel ouderdomspensioen een deelnemer erbij heeft gekregen is afhankelijk van de betaalde pensioenpremie en zijn leeftijd.

Jaarverslag 2007

Het jaarverslag 2007, inclusief het actuariële verslag, werd door het bestuur vastgesteld in de bestuursvergadering van 19 juni 2008.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

In het verslagjaar is de ABTN aangepast op de onderdelen: betrokken partijen, de actuariële grondslagen, het beleggingsbeleid en de premie- en toeslagenstaffel. De aangepaste ABTN is naar DNB gestuurd.

Aanpassing grondslag van arbeidsongeschikte deelnemers

Het bestuur heeft besloten om de pensioengrondslag van arbeidsongeschikte deelnemers jaarlijks conform de toeslagverlening op de pensioenen van de actieve deelnemers aan te passen. De aanpassing van de grondslag is voor het eerst per 1 januari 2008 toegepast.

Compliance officer en gedragscode

Conform voorgaande jaren hebben alle bestuursleden een verklaring van naleving van de gedragscode over de periode 1 januari tot en met 31 december 2008 ondertekend. Door de compliance officer is geconcludeerd dat er geen zaken naar voren zijn gekomen waaruit blijkt dat er in strijd is gehandeld met de gedragscode van het fonds.

Service Afspraken

In het verslagjaar zijn door het bestuur, in overleg met de administrateur, wederom uit het totale pakket aan diensten en producten voor een tiental diensten en producten nadere kwaliteitscriteria en serviceafspraken afgesproken. Van alle

producten en diensten bestaat een dienstenwaaier waarin alle input, output en serviceafspraken zijn opgenomen. Deze serviceafspraken dienen het bestuur, samen met het jaarplan, de noodzakelijke handvatten te bieden om de kwaliteit van de werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie goed te kunnen beheersen. Een goed intern beheersingssysteem is bovendien een van de eisen van de toezichthouder. Door middel van rapportages per kwartaal en metingen wordt door het bestuur getoetst of aan de afgesproken kwaliteitscriteria is voldaan.

Nationale Nederlanden

Nationale Nederlanden heeft voorgesteld om de contracten van een aantal gedispenseerde ondernemingen, onder voorwaarde van de instemming van de betreffende werkgevers en werknemers, over te dragen naar het bedrijfstakpensioenfonds. Het gaat om 14 werkgevers, ruim 200 werknemers, ruim 300 inactieven en bijna 80 gepensioneerden. Eind 2008 is het fonds tot overeenstemming met Nationale Nederland gekomen en is door beide partijen een overeenkomst getekend. Op basis hiervan is eind 2008 90% van de overdrachtswaarde overgemaakt naar het fonds. In de jaarrekening is dit bedrag als schuld opgenomen.

Vrijwillige aansluitingen

In het verslagjaar heeft het bestuur twee verzoeken tot vrijwillige aansluitingen gehonoreerd. De aansluitingen betroffen een holding en een coöperatief WA welke beide gelinieerd waren aan een al verplicht aangesloten onderneming.

Goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche vindt het van groot belang om het fonds goed te besturen. In de afgelopen jaren zijn steeds meer richtlijnen en regels opgesteld om te zorgen dat het fonds zijn taken daadwerkelijk goed uitvoert. Zo publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) in 2005 de "Principes voor goed Pensioenfondsbestuur". Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de principes goed pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet. De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en moet afleggen.

Praktische invoering principes is doorgezet in 2008

De STAR pleitte ervoor dat alle pensioenfondsen de principes uiterlijk 1 januari 2008 zouden invoeren. De Pensioenwet noemde hiervoor echter geen duidelijke termijn. De Nederlandsche Bank ging ervan uit dat de fondsen de principes in 2007 en 2008 zouden invoeren. In 2007 heeft het pensioenfonds dan ook hard gewerkt om alle veranderingen door te voeren. De meeste beslissingen over hoe de principes ingevuld worden zijn dan ook in 2007 genomen. Het jaar 2008 stond ook in het teken van de evaluatie van de principes en de medezeggenschap bij pensioenregelingen. Zowel besturen als deelnemersraden moesten een vragenlijst over de stand van zaken invullen. Het kabinet beslist in 2009 of de evaluatie aanleiding is om nog wijzigingen door te voeren.

Verantwoordingsorgaan

De belangrijkste taak van het verantwoordingsorgaan is het geven van een oordeel over het handelen van het bestuur ten aanzien van het gevoerde beleid, het toekomstige beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan zal jaarlijks schriftelijk haar oordeel geven. Het oordeel te samen met de schriftelijke reactie van het bestuur is onderdeel van de jaarverslagcycles. Op 30 september 2008 heeft de oprichtingsvergadering van het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. Eind 2008 heeft het verantwoordingsorgaan haar oordeel gegeven over 2007. Dit oordeel is samen met het oordeel over 2008 opgenomen in het verslag van het verantwoordingsorgaan welke onderdeel uitmaakt van dit jaarverslag.

Intern toezicht

Een aantal pensioenfondsen heeft in 2008 op eigen initiatief besloten om een gezamenlijke pool van visiteurs voor intern toezicht op te richten. Op basis van de wensen van elk fonds wordt een visitatiecommissie op maat samengesteld. Het fonds heeft besloten mee te doen aan de gezamenlijke pool.

Gezamenlijke geschillencommissie

In 2008 heeft een aantal fondsen in administratie bij Syntrus Achmea besloten om een gezamenlijke geschillencommissie op te zetten. Ook het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche heeft hiervoor gekozen. Daarbij is gekozen voor een commissie met adviesbevoegdheid.

Integriteitsbeleid

De Pensioenwet verplicht het bestuur tot het opstellen van een integriteitsbeleid. Deze verplichting gaat verder dan de gedragscode die het bestuur nu al heeft. Het gaat om een risicobeleid, waarbij integriteitsrisico's en ook andere risico's in kaart worden gebracht. Het bestuur gaat hiermee in 2009 aan de slag.

Gedragscode

In december 2007 hebben de pensioenkoepels de Modelgedragscode pensioenkoepels 2008 (hierna: Code 2008) bekend gemaakt. Het fonds heeft begin 2008 de gedragscode uit 2004 conform de modelgedragscode pensioenkoepels 2008 aangepast.

Transparantie en heldere en eenduidige communicatie

Het bestuur heeft een communicatiebeleidsplan. Dit beleidsplan beschrijft de visie, de doelstelling en de strategie van het pensioenfonds. Daarbij wordt de wijze waarop het pensioenfonds met haar doelgroepen en omgeving wil communiceren beschreven. Terwijl de korte termijn doelstelling gericht is op het vergroten van kennis over de regeling is de lange termijn doelstelling gericht op het vergroten van het vertrouwen in het pensioenfonds. Door op consistente wijze te communiceren wordt helderheid en openheid verschaft over de pensioenregeling en wordt voorkomen dat er verkeerde verwachtingen ontstaan.

De heldere en transparantie communicatie zal er toe moeten leiden dat de deelnemer meer inzicht in zijn eigen pensioensituatie krijgt en daarnaast in staat is de juiste keuzes met betrekking tot zijn pensioensituatie te maken.

Deskundigheid

In 2008 heeft het fonds in kader van naleving van de deskundigheidseisen het bestaande deskundigheidsplan aangepast. De pensioenkeupels hebben in december 2007 een tweede versie van het Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering bij pensioenfondsen naar buiten gebracht. Dit vervangt de eerste versie van 16 april 2007. In de tweede versie zijn de opmerkingen van DNB verwerkt en de deskundigheidseisen voor intern toezicht toegevoegd. Vanaf 2008 wordt niet meer gesproken van een 'overgangperiode' maar van een 'implementatieperiode'. Dit betekent dat voor nieuw benoemde of herbenoemde bestuursleden vanaf 1 januari 2008 deskundigheidseisen worden gesteld en voor alle bestuursleden van 1 januari 2009.

Het bestuur is in het verslagjaar twee keer voor een studiemiddag bijgeweest. De onderwerpen van de studiemiddagen betroffen de rente- en inflatiegevoeligheid van het pensioenfonds en een vervolgsessie van de eerste bijeenkomst, waarbij tevens diverse beleggingsonderwerpen aan de orde zijn gekomen.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Op grond van Richtlijn 400 Jaarverslag besteedt het fonds, net als andere ondernemingen, aandacht aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Doel daarvan is het informeren van belanghebbenden en het verantwoording afleggen over maatschappelijke verantwoordelijkheden. Dat betreft met name algemene, sociale en economische aspecten van het fonds. De rapportage over deze aspecten is op diverse plaatsen terug te vinden in het jaarverslag.

De algemene aspecten betreffen de belangrijkste problemen en uitdagingen, de invloed hiervan op het beleid en de strategie en de rol van belanghebbenden hierbij. Deze algemene aspecten zijn opgenomen in de hoofdstukken "verslag van het bestuur" en "pensioenontwikkelingen". In dit laatste hoofdstuk wordt per onderwerp aangegeven wat het fonds aan deze onderwerpen heeft gedaan gedurende de loop van het verslagjaar.

Relevante sociale aspecten betreffen met name sociaal-maatschappelijke zaken zoals verantwoord beleggen. In het hoofdstuk "beleggingen" wordt het beleggingsbeleid van het fonds uiteengezet.

Verdere aspecten die betrekking hebben op maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn bijvoorbeeld de wijze waarop het pensioenfonds georganiseerd is, de verdeling van taken en verantwoordelijkheden, de interne beheersing van processen en procedures en de communicatie met de belanghebbenden. Deze onderwerpen komen eveneens aan de orde in de hoofdstukken "verslag van het bestuur" en "pensioenontwikkelingen".

Risicoparagraaf

De risico's verbonden aan de pensioenregeling worden door het fonds, met uitzondering van het arbeidsongeschiktheids- en het overlijdensrisico, zelf gedragen. Het arbeidsongeschiktheid- en overlijdensrisico zijn verzekerd bij Alhermij. De risico's worden geïnventariseerd en periodiek vastgesteld in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), waarin de verzekeringstechnische aspecten van de regeling worden omschreven en waarmee het fonds uitvoering geeft aan de wettelijke vereisten. De toets in hoeverre de doelstelling en het gevoerde beleid worden bereikt, zal ten minste jaarlijks plaatsvinden aan de hand van het jaarverslag en de door de actuaris van het fonds uitgebrachte analyse. Het pensioenfonds heeft de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het fonds heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding. Belangrijke aspecten hierin zijn dat de pensioenuitvoerder, Syntus Achmea, beschikt over een zgn. SAS-70 verklaring type 2. Deze verklaring geeft zekerheid dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles, in opzet bestaan en adequaat zijn (type1) en effectief hebben gewerkt (type 2). Met PVF Achmea is het fonds een gedetailleerde Service Level Agreement (SLA) overeengekomen.

Ook de vermogensbeheerder van het fonds, Mn Services, beschikt over een SAS-70 verklaring type 2, waardoor zekerheid wordt verkregen dat de bedrijfsprocessen en de daarin opgenomen interne controles met betrekking tot het vermogensbeheer, in opzet bestaan en adequaat zijn (type1) en effectief hebben gewerkt (type 2). Ook met Mn Services is het fonds een Service Level Agreement (SLA) overeengekomen. Met de vermogensbeheerder zijn ook nadere beheerafspraken gemaakt. In een mandaat of beleggingsplan worden jaarlijks de beheerafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, het durationbeleid de performancemeting, de benchmarks en het valuta- en derivatenbeleid, de risicometing en –beheersing. De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders is aangegeven. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid, met name ten behoeve van afdekking van rente- en valutarisico wordt gebruik gemaakt van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). De belangrijkste risico's zijn het valuta-, rente- en kredietrisico. Ten behoeve van het risicobeheer is het volgende beleid vastgesteld.

Beleggingsrisico's

De beleggingsrisico's zijn als volgt onder te verdelen:

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke beleggingen (aandelen, commodities, private equity, hedge funds, vastgoed en infrastructuur) verandert door veranderingen in de marktprijzen voor deze waarden. Het structurele marktrisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Op grond daarvan wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. De feitelijke beleggingsmix mag binnen vastgestelde bandbreedtes afwijken van de ALM-beleggingsmix.

Voor de beheersing van het marktrisico in samenhang met het renterisico wordt gebruik gemaakt van actieve weging van de diverse assetcategorieën en wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Relatieve marktrisico

Dit is het risico dat de vermogensbeheerders bij de uitvoering van het actieve beleggingsbeleid afwijken van het vastgestelde ALM-beleid. Hiertoe zijn strategische marges gedefinieerd welke dagelijks worden gemonitord.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Valutarisico's worden afgedekt met valutaderivaten, voornamelijk valutatermijncontracten. Binnen de aandelenportefeuille is in het verslagjaar het valutarisico van de volgende valuta structureel 100% van de exposure op benchmarkniveau afgedekt:

- Amerikaanse dollar (USD)
- Japanse yen (JPY)
- Engelse pond (GBP)

Renterisico

Renterisico is het risico dat het saldo van de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert door veranderingen in de marktrente. Het structurele renterisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Integrale beheersing van de balansrisico's is onderdeel van de nieuwe financiële opzet. Meer over de durationmatching van het fonds vindt u terug onder de paragraaf 'Risicobeheer en derivaten' welke een onderdeel van de jaarrekening vormt.

Kredietrisico

Dit risico hangt samen met de beleggingen in verhandelbare schuldpapieren en op tegenpartijen. Kredietrisico op verhandelbare schuldpapieren wordt beschouwd als prijsrisico. De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces, door middel van een richtlijn over de maximale belegging per kredietklasse. Tegenpartijrisico betreft het risico dat tegenpartijen hun verplichtingen aan het fonds niet meer kunnen nakomen, bijvoorbeeld door faillissement. Het tegenpartijrisico wordt beheerst door selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartijlimieten, al dan niet in combinatie met zekerheidstellingen.

Actuariële risico's

De actuariële risico's zijn als volgt onder te verdelen;

Strategische risico/solvabiliteitsrisico

Het risico dat de ontwikkeling van het vermogen (in de vorm van beleggingen en premies) niet optimaal aansluit op de ontwikkeling van de verplichtingen, waardoor de beoogde pensioenkwaliteit en de beoogde financierings-doelstelling niet kunnen worden gehaald.

Er is een aantal beleidsinstrumenten waarmee de financiële positie kan worden bijgestuurd. Deze beleidsinstrumenten zijn de pensioenregeling, het indexeringsbeleid, het premiebeleid, het beleggingsbeleid en het liabilitymanagement beleid. Met ALM (Asset Liability Management) wordt samenhang aangebracht tussen deze beleidsinstrumenten.

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevenrisico het belangrijkste is. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting. Hierdoor vindt periodieke bijstelling plaats. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortlevenrisico en looninflatie.

Operationele risico's

De operationele risico's zijn als volgt onder te verdelen;

Algemeen

Het betreft hier risico's welke inherent zijn aan het (dis)functioneren van mens en machine in de primaire operationele processen van het fonds. Deze risico's worden afgedekt door een veelheid van elkaar aanvullende maatregelen zoals bijvoorbeeld back-up & recovery procedures, logische & fysieke toegangsbeveiliging, testprocedures, etc.

Liquiditeitsrisico

Aangezien de som van de premies, directe beleggingsopbrengsten en aflossingen van beleggingen in vastrentende waarden de som van uitkeringen en kosten verre te boven gaat, is de kans op een liquiditeitstekort beperkt, temeer daar altijd de mogelijkheid bestaat beursgenoteerde beleggingen per ommekeer te verkopen.

Compliance risico

Het risico van het niet voldoen aan fingerende wet- en regelgeving danwel het niet tijdig onderkennen van veranderingen in de wet- en regelgeving. Hiertoe zijn compliance manuals opgesteld welke extern zijn getoetst.

Risico's voor de deelnemers

Actuariële en beleggingsrisico's worden collectief gedeeld. Naast de premies zijn de beleggingsopbrengsten een belangrijke financieringsbron voor de opbouw van nieuwe pensioenaanspraken. Partiële toeslagverlening, of het geheel achterwege laten van toeslagverlening, biedt soulaas als de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft. Het effect

daarvan is groter dan met premieverhogingen kan worden bereikt. Bovendien is het eerlijker: premieverhogingen raken alleen de actieve deelnemers (en de werkgevers) waar indexatiekortingen ook de slapers en de uitkeringsgerechtigden raakt.

Pensioenontwikkelingen

Ontwikkelingen 2008, regelgeving en overheidsbeleid

In de tweede helft van 2008 zijn de dekkingsgraden van pensioenfondsen flink onder druk komen te staan door de effecten van de wereldwijde kredietcrisis. Waarschijnlijk herinneren we ons 2008 over een aantal jaar daarom als een periode van zwaar weer. Maar in 2008 speelde er meer dan de kredietcrisis: nieuwe wetgeving werd van kracht of kreeg nadere invulling. Zo zorgde de Veegwet ervoor dat de puntjes op de i werden gezet in de Pensioenwet. Vanaf 1 januari gelden voor pensioenfondsen daarnaast nieuwe regels voor communicatie. Tot slot werd in 2008 opnieuw flink gediscussieerd over de houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel: vergrijzing, beurzen, risico's en internationale boekhoudregels vormden de ingrediënten. In dit hoofdstuk komen de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en het overheidsbeleid aan de orde.

Nieuwe regels over communicatie per 1 januari 2008 van kracht

Niet alle nieuwe regels in de Pensioenwet gelden per 1 januari 2007. Voor een aantal onderdelen, waaronder de regels voor communicatie door pensioenfondsen, is een overgangperiode afgesproken. De nieuwe regels voor communicatie gelden sinds 1 januari 2008.

Pensioenfondsen moeten belangrijke wijzigingen in hun regeling binnen drie maanden aan de deelnemers bekend te maken. Ook ontvangen nieuwe deelnemers binnen drie maanden een startbrief. Deelnemers die "slaper" worden, ontvangen een stopbrief en elke vijf jaar recente informatie over hun pensioen. Alle communicatie van het pensioenfonds die wettelijk vereist is moet bovendien aan inhoudelijke eisen van duidelijkheid en begrijpelijkheid voldoen.

Het fonds heeft in het verslagjaar de wijzigingen in de reglementen opgenomen in de BandenBulletins welke in een werkgevers- en een werknemersversie naar alle aangesloten werkgevers en deelnemers worden verstuurd. Slapers zullen pas voor het eerst in 2012 een UPO van het fonds ontvangen.

Toeslagenlabel

Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde de Pensioenwet een toeslagenlabel in. Hiermee maken pensioenfondsen en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren naar verwachting kunnen stijgen. Zodra de prijzen stijgen, dienen immers ook de pensioenen omhoog te gaan om de koopkracht op peil te houden. Zo'n stijging heet toeslag of indexatie. Het bestuur van het pensioenfonds beslist jaarlijks of het de pensioenen indexeert. Dit kan alleen als het daarvoor voldoende geld in kas heeft. Het toeslagenlabel helpt om het beleid van het pensioenfonds begrijpelijker te maken: het bestaat uit een plaatje en een uitleg. Het label vermeldt de toeslag die het pensioenfonds verwacht bij een gemiddelde prijsstijging van 2%. Voor deze verwachting heeft het label een normaal scenario en een slechtweersscenario. Hiermee wordt vooral duidelijk gemaakt dat het verhogen van pensioenen niet vanzelfsprekend is. Naast het label moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring hanteren. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd: de ambitie, hoe die wordt betaald en wat daarvan de laatste drie jaar is waar gemaakt.

Het was de bedoeling dat pensioenfondsen het toeslagenlabel vanaf 1 januari 2008 gingen gebruiken. Halverwege 2007 bleek echter al dat dit niet haalbaar zou zijn. Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het label uiteindelijk eind augustus 2008 definitief vastgesteld. Pensioenfondsen starten nu in 2009 met gebruik van het label. Daarin wordt rekening gehouden met de gevolgen van de financiële crisis voor het fonds.

AFM vraagt fonds zelf aan te geven of communicatie goed is

De AFM is een relatief nieuwe toezichthouder voor pensioenfondsen en concentreert zich in het toezicht op de communicatie bij pensioenfondsen. De AFM heeft eind 2007 een zogenaamde "self assessment" aan alle pensioenfondsen ver-

stuurd. Hierin verzocht de AFM de fondsen informatie te geven over de wijze waarop communicatie aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden plaatsvindt. In mei 2008 koppelde de AFM de resultaten terug aan het pensioenfonds. De AFM was van mening dat de naleving van de informatievoorschriften door het fonds, met een score van 72% op onderdelen weliswaar toereikend was maar er ook nog op onderdelen verbeteringen konden worden aangebracht. Op 8 december 2008 heeft de AFM een nieuwe self assessment aan de pensioenfondsen verstuurd. De uitslag hiervan voor het fonds was 8,4.

Puntjes op de i van de Pensioenwet

De Pensioenwet van 2007 bevatte een aantal onvolkomenheden en soms waren situaties niet geregeld. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft dit gerepareerd met de Veegwet. Deze Veegwet bevat ook een aantal beleidswijzigingen. De Tweede Kamer heeft de Veegwet in 2007 behandeld en op 8 juli 2008 is de wet zonder wijzigingen door de Eerste Kamer aangenomen. Het bestuur heeft de wijzigingen uit de Veegwet verwerkt in de reglementen van het fonds.

Regels afkoop kleine pensioenen bekend

De Pensioenwet bepaalt dat pensioenfondsen kleine pensioenen van gewezen deelnemers mogen afkopen. Kleine pensioenen zijn pensioenuitkeringen van minder dan 406,44 op jaarbasis (bedrag 2008). Het pensioenfonds mag deze pensioenen afkopen twee jaar nadat de deelneming is geëindigd. De gewezen deelnemer kan daartegen geen bezwaar maken. Voor deelnemingen die zijn geëindigd vóór 1 januari 2007 (datum van invoering van de Pensioenwet) gelden andere wettelijke regels. Het pensioenfonds mag dan besluiten tot afkoop, maar de gewezen deelnemer kan hiertegen bezwaar maken. In de Veegwet staan nadere regels over de wijze van afkoop van kleine pensioenen. Zo staat nu vast dat het pensioenfonds de afkoopwaarde betaalt op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen. Als het pensioenfonds later betaalt, heeft de gewezen deelnemer recht op vergoeding van rente.

Discussie over wenselijkheid afkoop kleine pensioenen

Het bestuur van het pensioenfonds neemt zelf het besluit om kleine pensioenen al of niet af te kopen. Een aantal fondsen heeft aan het begin van 2008 besloten kleine slapende pensioenen af te kopen.

Eind 2008 is de besluitvorming bij pensioenfondsen door een tweetal zaken in een ander licht komen te staan. Allereerst zijn de vakbonden, waaronder FNV Bondgenoten, een discussie gestart over de wenselijkheid van afkoop van kleine pensioenen. De FNV doelde daarbij met name op gevallen waarin een gewezen deelnemer meerdere kleine pensioenen heeft die net onder de afkoopgrens van € 406,44 vallen. Bij afkoop zou dit kunnen betekenen dat die persoon in totaal een redelijk pensioen heeft opgebouwd, maar door afkoop uiteindelijk weinig of geen pensioen overhoudt na zijn 65ste. Daarnaast is door de kredietcrisis bij een groot aantal fondsen een situatie van onderdekking ontstaan. In zo'n situatie kan het voor een fonds ongunstig zijn om kleine pensioenen af te kopen. Ook om die reden kan een bestuur besluiten oude slapende pensioenen vooralsnog niet af te kopen.

Op grond van de situatie van onderdekking heeft het bestuur besloten vooralsnog af te zien van het afkopen van kleine pensioenen. Zodra aan de orde zal het bestuur een en ander opnieuw aan de orde stellen. Daarbij zal ook de hoogte van het af te kopen bedrag opnieuw ter discussie worden gesteld. Dit laatste mede naar aanleiding van de hierboven genoemde discussie over de wenselijkheid van afkoop.

Trend: vergrijzing en ontgroening

Aan het eind van 2008 is door de kredietcrisis angst ontstaan voor een economische recessie en een toenemende werkloosheid. Aan de andere kant lijkt de trend dat de komende jaren door vergrijzing en ontgroening juist een tekort aan arbeidsaanbod ontstaat. In de afgelopen zestig jaar is de beroepsbevolking - iedereen tussen de 20 en de 65 jaar - gegroeid. Aan deze groei komt een eind: al vanaf 2010 neemt de omvang van de beroepsbevolking af. In de periode tot 2040 leidt dit tot een daling van de beroepsbevolking met maar liefst één miljoen mensen. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft daarom in december 2007 de Commissie Arbeidsparticipatie ingesteld. Deze commissie moest onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om de arbeidsparticipatie structureel te verhogen tot 80% in 2018. Op 16 juni 2008 is het rapport van de Commissie Arbeidsparticipatie verschenen. Een deel van de voorstellen in het rapport richt zich op oudere werknemers, pensioen en AOW. Een ander deel van het rapport richt zich op jongeren, parttimers en mensen die niet werken maar ook geen uitkering ontvangen. Voor pensioenfondsen is vooral het eerste onderwerp van belang: pensioen en AOW.

Commissie gaat met voorstellen verder dan kabinet

De Commissie Arbeidsparticipatie stelde onder meer voor om de AOW-leeftijd geleidelijk te verhogen naar 67 jaar. Ook wilde de commissie de AOW vanaf 2011 verder fiscaliseren. Dit zou betekenen dat een groter deel van de AOW-uitkeringen wordt gefinancierd uit belastinggeld en gepensioneerden gaan meebetalen aan de AOW. Het kabinet heeft deze adviezen niet overgenomen. Het wil zich namelijk in eerste instantie richten op maatregelen om de arbeidsparticipatie tót 65 jaar te verhogen. Het aantal mensen dat voor het 65ste jaar stopt met werken om met pensioen of vut te gaan moet afnemen. Ook wil het kabinet de werkloosheid onder ouderen aanpakken. Het kabinet heeft daarom besloten om doorwerkbonussen te geven aan mensen die doorwerken tussen hun 62ste en 67ste. Ook geeft het kabinet premiekorting aan werkgevers die werkloze 50-plussers in dienst nemen. Deze maatregelen gelden vanaf 2009.

Kabinet wil uitstel AOW mogelijk maken

Het kabinet stelde wel voor om het mensen mogelijk te maken de AOW vrijwillig uit te stellen. Op 18 november 2008 is hierover een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Volgens dit voorstel kunnen mensen hun AOW vanaf 2010 maximaal vijf jaar later laten ingaan. Het kabinet verwacht dat 5% van de nieuwe AOW-gerechtigden kiest voor uitstel. Als de AOW-uitkering later ingaat, wordt de uitkering ook hoger. Het kabinet wil hiermee een flexibeler systeem van pensionering introduceren. Daarnaast hoopt het kabinet op een cultuuromslag, waarbij mensen 65 jaar niet meer als definitief eindpunt zien van hun werkzame leven. Tot slot hoopt minister Donner het mensen door de maatregel gemakkelijker te maken om door te werken na hun 65ste als ze dat zelf willen. Binnen de regeling van het fonds is het mogelijk de pensioenleeftijd uit te stellen tot uiterlijk de 70 jarige leeftijd. De pensioenopbouw stopt in dat geval wel al op 65 jarige leeftijd.

Pensioenregister van start

In de Pensioenwet is bepaald dat er een landelijk pensioenregister komt. Op 7 mei 2008 is de Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband van de pensioenkoepels, verzekeraars en Sociale Verzekeringsbank. De stichting gaat de ontwikkeling van het Pensioenregister begeleiden. Het is de bedoeling dat het register per 1 januari 2011 van start gaat. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welk fonds het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie.

FVP-bijdrageregeling: geen nieuwe instroom met ingang van 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer zal blijven bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terechtkomen, kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die daarna WW-gerechtigd worden niet meer.

Zelfstandigen kunnen hun pensioen voor maximaal drie jaar vrijwillig voortzetten

Zelfstandigen die hun pensioen vrijwillig willen voortzetten kunnen dit maar voor maximaal drie jaar doen. In de Pensioenwet is destijds bepaald dat zelfstandigen hun pensioen tien jaar lang vrijwillig kunnen voortzetten. Bij brief van 6 oktober 2008 meldde minister Donner de Tweede Kamer echter dat uitbreiding van vrijwillige voortzetting gedurende tien jaar niet fiscaal ondersteund wordt. De bepaling uit de Pensioenwet is hiermee een dode letter. Donner bevestigde met zijn brief een eerder door hem en staatssecretaris De Jager van Financiën ingenomen standpunt.

Europa

Internationale boekhoudregels van invloed op kosten en risico's

Vanuit de International Accounting Standard Board IASB is op Europees niveau een aantal regels ingevoerd die van invloed zijn op de kosten van de pensioenregeling. Volgens deze regels moet een werkgever de risico's die hij loopt op zijn balans kenbaar maken. Dit geldt ook voor de risico's van de pensioenregeling die hij voor zijn werknemers heeft afgesloten. Het gaat dan met name om het risico dat de werkgever geld moet bijleggen op de pensioenregeling. Dat zou bij zogenaamde defined-benefitregelingen, waarvan de pensioenuitkering van tevoren vaststaat, het geval kunnen zijn. Voorbeelden van dergelijke regelingen zijn middelloon- en eindloonregelingen. In het Nederlandse pensioenstelsel wordt de pensioenrege-

ling echter buiten de onderneming in een aparte rechtspersoon uitgevoerd. Hierdoor zijn de risico's voor de werkgever in werkelijkheid laag. Ondanks de Nederlandse scheiding tussen pensioen en onderneming zouden de internationale boekhoudregels betekenen dat een werkgever pensioenrisico's op de balans moet laten zien.

Deze boekhoudregels gelden vooralsnog niet voor bedrijfstakpensioenfondsen. Argument hiervoor is dat werkgevers aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds niet echt het risico lopen dat ze geld bij de pensioenregeling moeten storten. Wanneer bepaald wordt dat werkgevers wel pensioenrisico lopen bij aansluiting bij een bedrijfstakpensioenfonds, dan worden pensioenregelingen waarschijnlijk aangepast. Zo zou de premie voor een vaste periode kunnen worden vastgelegd. Bij zulke 'collectieve beschikbarepremieregelingen' komt het pensioenrisico meer bij werknemers te liggen.

Beleggingen

Financiële markten in 2008

2008 stond in het teken van de steeds dieper wordende en uitdijende kredietcrisis, die uiteindelijk in het vierde kwartaal zeer verstrekkende gevolgen kreeg. Wat in de tweede helft van 2007 begon met een qua omvang en reikwijdte beperkte crisis, geconcentreerd in de Amerikaanse subprime hypotheekmarkt, sloeg gedurende 2008 over naar andere segmenten en regio's. Banken in de VS en Europa moesten voor honderden miljarden afschrijven op allerlei gestructureerde producten. Vanwege gebrek aan vertrouwen kwam het interbancaire geldverkeer onder druk te staan, hetgeen de kredietmarkt verder verslechterde. De surseance van betaling van Lehman Brothers half september veroorzaakte daarbij nog een stroomversnelling. Het besef dat een bank van dergelijke omvang kon omvallen, deed het wantrouwen tussen banken verder toenemen, waarmee de interbancaire geldmarkt vrijwel tot stilstand kwam. Bovendien veroorzaakte het omvallen van Lehman een kettingreactie, doordat ook tegenpartijen en andere financiële instellingen in de funding problemen kwamen. Dit leidde in meerdere gevallen tot faillissement. De resterende zakenbanken werden in sneltreinvaart omgevormd tot algemene banken. Aangezien particuliere investeerders niet bereid of in staat waren het verder benodigde kapitaal te verschaffen, was omvangrijke overheidsfunding nodig om de financiële sector draaiende te houden (zo ook in Europa met ondermeer Dexia en Fortis).

In het vierde kwartaal kwamen ook de gevolgen van de financiële crisis voor de reële economie pijnlijk aan de oppervlakte. In het begin van het jaar was nog een V-vormig herstel van de Amerikaanse economie mogelijk. Met de verdiepende kredietcrisis nam echter de bereidheid en mogelijkheid van banken om leningen te verschaffen aan consument en bedrijfsleven scherp meer af. Dit zorgde voor toenemende wanbetalingen bij de – zwaar in de schulden zittende - consument en financieringsproblemen in ook de niet-financiële sector. Technische problemen werden daardoor reële problemen. Al met al is de reële economie vrijwel tot stilstand gekomen in het vierde kwartaal. In de ontwikkelde landen is sprake van een breed (opvallend synchroon) verval in consumentensectoren, dienstverlening en industrie. De fiscale en monetaire autoriteiten grepen ongekend hard en snel in – met name in de Verenigde Staten – maar konden niet voorkomen dat de VS, eurozone en Japan in diepe recessie het jaar eindigden. Bovendien is ook in de opkomende landen (bijvoorbeeld China) duidelijk sprake van een groeivertraging. Dit had tot gevolg, dat waar in de eerste helft van het jaar was er nog sprake was van oplopende inflatieangst, deze in de tweede helft van het jaar omsloeg in deflatieangst.

Het is zeer lastig om de deflatoire druk die de reële economie en financiële markten op elkaar uit oefenen, op te heffen. Stimuleringsmaatregelen lijken niet op te wegen tegen de gaten in inkomen en kapitaal die de kredietcrisis heeft geslagen. Het proces van het afbouwen van schulden ("deleverage") is bovendien pas net begonnen en heeft nog een lange weg te gaan. Al met al maakt dit dat de huidige recessie naar verwachting relatief lang en diep zal zijn.

In de financiële markten ontstond met name vanaf begin oktober een massale vlucht naar (meer) zekerheid en was er sprake van gedwongen verkopen op ongekende schaal. Vrijwel alle risicovolle beleggingen werden in enorm tempo afgebouwd. Zo kenden aandelenmarkten de grootste koersdalingen sinds 1933. Bovendien liep de opslag voor Europese 'Investment Grade' bedrijfsobligaties gedurende het jaar stevig op met circa 130 basispunten en was de correctie in het 'High Yield' segment nog veel groter. Wel resulteerde de extreme risicoaversie in enorme koersstijgingen van staatsleningen.

Beleggingsbeleid in 2008

Per 1 februari 2008 is Mn Services als fiduciair vermogensbeheerder van het fonds aangesteld met als belangrijkste taken het adviseren van het bestuur inzake het te voeren beleggingsbeleid, het uitvoeren van het door het bestuur vastgestelde beleid en het rapporteren omtrent de uitvoering hiervan.

Voor het vaststellen van het nieuwe beleggingsbeleid is een (verkorte) ALM-studie (ALM = Asset Liability Management) verricht. Op grond van deze ALM studie besloot het fonds de verhouding tussen de matchingportefeuille (60%) en de returnportefeuille (40%) vooralsnog ongewijzigd vast te stellen. De matchingportefeuille heeft als doel om de gevolgen van veranderingen van de rente en inflatie op de dekkingsgraad te verkleinen. Vastrentende waarden zijn het beste instrument om dit te bereiken. Met behulp van de returnportefeuille zal een hoger rendement moeten worden behaald. Dit is bedoeld

om toekomstige indexatie veilig te stellen. De returnportefeuille bestaat uit beleggingen met een hoger verwacht rendement dan staatsobligaties. De returnportefeuille heeft een brede spreiding over aandelen (ontwikkelde landen en opkomende landen), hoogrentende bedrijfsobligaties en staatsobligaties opkomende landen, onroerend goed, commodities, infrastructuur en hedge funds. In 2008 is het fonds gestart met beleggingen in bankleningen. Dit betreft leningen van banken aan Europese bedrijven. Door de kredietcrisis moesten diverse banken dit soort kwaliteitsleningen noodgedwongen verkopen.

De vastgestelde beleggingsmix voor 2008 (per 1 februari) ziet er als volgt uit (in %):

Normportefeuille 2008	Verdeling:
Matchingportefeuille	60%
Kortlopende obligaties	20%
Langlopende obligaties	20%
Langlopende inflatiegerelateerde obligaties	20%
Returnportefeuille	40%
Hoogrentende obligaties	
Obligaties opkomende landen	3%
US High Yield	3%
Aandelen	
Aandelen Europa	6.4%
Aandelen US	6.9%
Aandelen Verre Oosten	2.7%
Aandelen opkomende landen	4%
Onroerend Goed	
Niet beursgenoteerd OG	5%
Infrastructuur	3%
Commodities	3%
Hedge funds	3%

Tevens wordt belegd in GTAA (Global Tactical Asset Allocation) dat wordt gefinancierd met kasgeld. Deze beleggingen vinden plaats door middel van het Mn Services GTAA beleggingsfonds, waarbinnen een aantal gespecialiseerde externe vermogensbeheerders tactische posities inneemt op grond van marktverwachtingen. Deze tactische posities beperken zich niet uitsluitend tot de beleggingscategorieën waarin het fonds fysiek belegt, maar kunnen ook andere posities betreffen. Het beleggingsrisico dat door de GTAA beleggingen wordt gelopen, staat in verhouding tot de overige beleggingsrisico's in de portefeuille. Door gebruik te maken van een beleggingsfonds blijven de risico's voor het fonds beperkt tot de deelname in dit fonds. Door de hectische ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkten werd een negatief rendement behaald op deze beleggingen.

Beleggingsresultaten in 2008

Het feitelijke resultaat van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche bedroeg door de hectische marktomstandigheden over heel 2008 -9,99%. Rendementen van pensioenfondsen lopen sterk uiteen vanwege verschillen in omvang, verplichtingenstructuur, de beleggingsmix en andere factoren.

Het lagere rendement in vergelijking met het benchmarkrendement werd voor het grootste gedeelte veroorzaakt door achterblijvende rendementen binnen de portefeuille vastrentende waarden Europa, de Europese aandelenportefeuille en de Hedge Funds portefeuille en door het negatieve rendement op GTAA (Global Tactical Asset Allocation). Het rendement van de portefeuille vastrentende waarden Europa bleef achter door de overweging van financiële bedrijfsobligaties die zwaar werden afgestraft in 2008. Europese aandelen bleven ver achter bij de benchmark door de negatieve uitwerking van de positie in aandelen Volkswagen door extreme koersontwikkeling van dit aandeel. Op grond van het forse verlies op deze

positie is door de vermogensbeheerder, Mn Services, besloten om voor aandelen Europa een behoudender beleggingsstijl te hanteren. De afwijking van de portefeuille hedge funds ten opzichte van de benchmark is een gevolg van het feit dat voor deze asset categorie een kasbenchmark (in dollars) wordt gehanteerd. Daarnaast werd het rendement negatief beïnvloed doordat een van de hedge funds managers in de breed gespreide hedge funds portefeuille belegd was in een beleggingsvehikel van de door grootschalige fraude in opspraak geraakte Bernard Madoff. Dit incident is voor Mn Services aanleiding geweest om het selectieproces voor hedge funds nog verder aan te scherpen. Het negatieve relatieve resultaat op de GTAA beleggingen werd veroorzaakt door de extreem moeilijke marktomstandigheden, waardoor het nauwelijks mogelijk was om positieve rendementen te behalen. De portefeuille US high yield presteerde daarentegen duidelijk beter dan de benchmark door de defensieve beleggingsstijl die in dit beleggingsfonds wordt gehanteerd.

De dekkingsgraad van het fonds komt eind 2008 uit op circa 93%. Dit ligt onder de door DNB vereiste minimale dekkingsgraad van 105%. Het fonds heeft daarom een herstelplan bij DNB ingediend waarin aangegeven wordt hoe het fonds binnen vijf jaar denkt te kunnen herstellen naar de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Het totaal belegd vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is in 2008 met circa € 13,1 miljoen toegenomen tot een totaal van 169,0 miljoen. De solvabiliteit heeft zich in 2008 negatief ontwikkeld door enerzijds het in waarde afgenomen vermogen en anderzijds de door de rentedaling in waarde toegenomen verplichtingen.

Het directe valutarisico is voor de belangrijkste valuta's (Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen) volledig afgedekt. De afdekking van het rente risico vindt plaats door middel van inflatiegerelateerde obligaties en kort- en langlopende obligaties.

Financiële markten in 2009

De economie is internationaal vrijwel tot stilstand gekomen in het vierde kwartaal. Overheden grijpen naar allerlei maatregelen in hun pogingen om de recessie te bedwingen. Met omvangrijke garanties en liquiditeits- en kapitaalverschaffing is er wel enige rust gekomen in de financiële sector en daarmee ook op de financiële markten. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in de afname van de risico-opslag die banken elkaar onderling in rekening brengen. De voor de economie zo belangrijke interbancaire geldmarkt is echter nog niet genormaliseerd. Ook zijn risico-opslagen in aantal kredietmarkten behoorlijk afgenomen, maar liggen nog altijd op een hoog niveau. Al met al zijn banken nog altijd niet bereid om opnieuw leningen te gaan verstrekken. Het is lastig om de neerwaartse druk die de reële economie en financiële markten op elkaar uit oefenen op te heffen. Stimuleringsmaatregelen (waaronder de aangekondigde 775 miljard dollar van Obama) lijken niet op te wegen tegen de gaten in inkomen en kapitaal die de kredietcrisis heeft geslagen. Het proces van het afbouwen van schulden ("deleverage") is bovendien pas net begonnen en heeft nog een lange weg te gaan. Zo staan kapitaalratio's in de bankensector nog altijd onder druk. Ook zijn de consumentenbestedingen nog steeds hoog ten opzichte van het inkomen ofwel wordt er relatief weinig gespaard. Gegeven de enorme waardedaling van de bezittingen van consumenten (huizen en aandelenportefeuille) zal de spaarquote de komende jaren gestaag verder oplopen. Dit zorgt ervoor dat de huidige recessie naar verwachting relatief lang en diep zal zijn. Grootste risico is dat er een situatie van schuldeflatie ontstaat, met haar eigen vernietigende dynamiek. Naar verwachting zullen beleidmakers wel alle mogelijke maatregelen (ook minder conventionele) aangrijpen om dit te vermijden. Naast haar "Zero Interest Rate Policy" koopt bijvoorbeeld de Amerikaanse centrale bank al allerlei activa op hetgeen de lange rente drukt. Mogelijk moet daarmee op de langere termijn wel de prijs betaald worden van juist oplopende inflatie. Vooralsnog is inflatie echter niet aan de orde. Het einde aan de recessie komt pas in zicht als de kredietverlening weer op gang komt en er sprake is van stabilisatie in leidende economische indicatoren.

Beleggingsbeleid in 2009

Op grond van de verslechterde financiële positie van het fonds en de sombere vooruitzichten voor de wereldwijde economische groei heeft het Bestuur eind 2008 besloten om enerzijds het renterisico ten opzichte van de verplichtingen verder te verkleinen door de matchingportefeuille te vergroten en daarnaast de looptijd te verlengen en anderzijds om de beleggingsrisico's in de beleggingsportefeuille terug te brengen door het aandelenbelang terug te brengen ten gunste van hoogrentende waarden.

In de returnportefeuille zijn verder voor 2009 naast Amerikaanse hoogrentende leningen nu ook Europese hoogrentende

leningen opgenomen. In de matchingportefeuille, waarbinnen een draai is gemaakt naar langer lopende obligaties, zijn nu ook liquiditeiten opgenomen. De op zogenoemde 'derisking' gebaseerde aanpassingen in de beleggingsmix zijn begin 2009 geïmplementeerd. Op het moment dat er op de geld- en kapitaalmarkten sprake is van stabilisatie en het eind van de recessie in zicht komt, kan worden overwogen om (geleidelijk) terug te keren naar het reguliere beleggingsbeleid.

De voor 2009 vastgestelde beleggingsmix ziet er als volgt uit (in %):

Normportefeuille 2008	Verdeling:
Matchingportefeuille	69%
Liquiditeiten	5%
Langlopende obligaties	42.5%
Langlopende inflatiegerelateerde obligaties	21.5%
Returnportefeuille	31%
Hoogrentende obligaties	
Obligaties opkomende landen	3%
US High Yield	3.75%
Europees High Yield	1.25%
Bankleningen	1.5%
Aandelen	
Aandelen Europa	3%
Aandelen US	3.5%
Aandelen Verre Oosten	1.5%
Aandelen opkomende landen	2.5%
Onroerend Goed	
Niet beursgenoteerd OG	3.5%
Infrastructuur	2%
Commodities	3.5%
Hedge funds	2%

Verslag van de deelnemersraad

De deelnemersraad kwam in het verslagjaar viermaal in vergadering bijeen. Daarnaast heeft de deelnemersraad twee keer met het dagelijks bestuur vergaderd. In het verslagjaar is een vacature ontstaan in de deelnemersraad. Deze plaats, in te nemen door een actieve deelnemer, is nog niet ingevuld.

Onderwerpen die bij de deelnemersraad in het verslagjaar speciale aandacht hebben gehad:

Advies Bestuur

In het verslagjaar heeft de deelnemersraad het bestuur geadviseerd over o.a. de wijzigingen van de reglementen van het fonds, de vaststelling van het jaarverslag, het toeslagenbeleid (uitbreiding toeslagenstaffel tot 100% toeslag en inhaaltoeslag over een periode van 10 jaar), de voorgelegde Actuariële en Bedrijfstechnische nota (ABTN) en de communicatie aan deelnemers en gepensioneerden. De belangrijkste wijzigingen van de reglementen betroffen o.a.: uitruil ouderdomspensioen in partnerpensioen, wijzigingen in het kader van de veegwet, partnerpensioen en onbetaald verlof en de aanpassing van de flexibiliseringsmogelijkheid hoog-laag. Ook zijn er adviezen aan het bestuur verstrekt omtrent aanpassingen in het huishoudelijk reglement van de deelnemersraad en het huishoudelijk reglement van het nieuw op te richten verantwoordingsorgaan.

Transitie vermogensbeheer

In het jaar 2008 heeft de deelnemersraad de transitie per 1 februari van ING Investment Management naar Mn Services met grote belangstelling gevolgd. Voor het fonds was dit een belangrijke gebeurtenis.

Ontwikkeling dekkingsgraad

Mede door de transitie naar Mn Services was 2008 ook het jaar waarbij de ontwikkeling van de dekkingsgraad extra aandacht trok van de deelnemersraad. In de continuïteitsanalyse van juni 2008 waren de vooruitzichten nog gunstig te noemen. Met name in het laatste kwartaal ontkwam het fonds niet aan de gevolgen van de wereldwijde financiële crisis. De hierdoor ontstane situatie van onderdekking baart de deelnemersraad grote zorgen.

Pension Fund Governance

Net als in de voorgaande jaren heeft transparantie ten aanzien van de principes voor goed pensioenfondsbestuur de constante aandacht gehad van de deelnemersraad. Daarnaast zal de deelnemersraad via gerichte scholing haar deskundigheid uitbreiden of op peil houden.

Verantwoordingsorgaan

De deelnemersraad heeft zich in 2008 hard gemaakt voor de daadwerkelijke start van het verantwoordingsorgaan, waartoe in 2007 tot de oprichting hiervan een besluit was genomen. Drie deelnemers uit de deelnemersraad hebben inmiddels zitting genomen in het verantwoordingsorgaan.

Studiedag

De deelnemersraad heeft om hun kennis verder te vergroten in 2008 een studiemiddag gehad, waarbij het financieel toetsingskader, toeslagenmatrix en de continuïteitsanalyse onderwerpen van aandacht zijn geweest.

Jaarrekening 2008

Stichting bedrijfstakpensioenfonds voor de banden- en wielenbranche

Balans per 31 december 2008 (na resultaatbestemming)

(in eenheden van duizend euro)

	31 december 2008	31 december 2007
Activa		
Beleggingen (1)		
<i>Beleggingen voor risico pensioenfonds</i>		
Zakelijke waarden	29.684	44.866
Vastrentende waarden	121.844	110.633
Derivaten	361	99
Overige beleggingen	<u>17.104</u>	<u>265</u>
	168.993	155.863
Vorderingen en overlopende activa (2)		
Premies	2.065	1.281
Overige vorderingen	1.593	4.534
	3.658	5.815
Liquide middelen (3)		
	1.234	1.317
	<u>173.885</u>	<u>162.995</u>
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves (4)		
Algemene reserve	(26.817)	35.260
Reserve overbruggingsregeling	-	4.538
Reserve aanvullingsregeling 55-min	<u>14.544</u>	<u>9.180</u>
	(12.273)	48.978
Technische voorzieningen (5)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	172.532	110.615
Spaarfonds gemoedsbezwaarden	6	6
Overige technische voorzieningen	<u>-</u>	<u>2.440</u>
	172.538	113.061
Overige schulden en overlopende (6) passiva		
	13.620	956
	<u>173.885</u>	<u>162.995</u>

Staat van baten en lasten over 2008

(in eenheden van duizend euro)

	2008	2007
Baten		
Premiebijdragen risico pensioenfonds (7)	19.870	18.654
Beleggingsresultaten voor risico (8) pensioenfonds	(16.464)	1.041
Uitkeringen uit hoofde van (9) herverzekering	135	3.049
Overige baten (10)	-	69
	<u>3.541</u>	<u>22.813</u>
Lasten		
Mutatie voorziening (11) pensioenverplichtingen		
Pensioenopbouw	9.539	11.015
Toeslagverlening	-	2.632
Rentetoevoeging	5.455	4.611
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(1.693)	(1.380)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	139	178
Wijziging marktrente	47.355	(14.614)
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	7.197
Waardeoverdrachten	(355)	99
Overige mutaties	<u>1.477</u>	<u>(60)</u>
Totaal mutatie voorziening pensioenverplichtingen		
	61.917	9.678
Pensioenuitkeringen (12)	1.771	1.565
Pensioenuitvoeringskosten (13)	1.403	1.348
Saldo overdrachten van rechten (14)	352	(93)
Wijziging overige technische voorziening	(2.440)	462
Premies herverzekering (15)	1.709	1.958
Overige lasten (16)	80	-
Saldo boekjaar	<u>(61.251)</u>	<u>7.895</u>
	<u>3.541</u>	<u>22.813</u>
Bestemming saldo boekjaar		
Algemene reserve	(62.077)	2.443
Reserve overbruggingsregeling	(4.538)	-
Reserve aanvullingsregeling 55-min	5.364	5.452
	<u>(61.251)</u>	<u>7.895</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2008

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche, statutair gevestigd te Den Haag (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de banden- en wielenbranche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's x 1.000.

Grondslagen voor balanswaardering en resultaatbepaling

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle

risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeer als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeer en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeer opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeer opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

1. Beleggingen

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd tegen actuele waarde. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingsfondsen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van marktwaarde.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. Met ingang van dit boekjaar zijn de derivatenposities opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Zakelijke waarden

Onroerende zaken

Onroerende Zaken worden gewaardeerd tegen fair value (actuele waarde / reële waarde) per 31 december. Voor niet beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zaken maatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Aandelen, waaronder tevens converteerbare obligaties zijn begrepen, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor niet

ter beurze genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Obligaties

Obligaties worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

2. Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

3. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.

4. Reserves

Algemene reserve

De algemene reserve wordt jaarlijks vastgesteld als het verschil tussen de aanwezige middelen en de som van de technische voorzieningen en de reserve aanvullingsregeling 55-min. Deze reserve dient voor het dekken van algemene risico's en ter financiering van indexaties.

Reserve overbruggingsregeling

Deze bestemmingsreserve is gevormd door de vermogensoverdracht van de VUT Banden inzake de financiering van de overbruggingsregeling en de overgangsregeling uit hoofde van de overgang van VUT naar prépensioen. De grondslag voor beide regelingen is een VUT-CAO; op basis van het voorwaardelijke en tijdelijke karakter van deze regelingen wordt de financiering in eerste instantie op omslagbasis uitgevoerd. De bestemmingsreserve is gevormd om uiterlijk op 1 januari 2007 over te gaan op kapitaaldekking voor de overbruggingsregeling. Op 1 januari 2006 is de pensioenregeling in het kader van de VPL-wetgeving gewijzigd. De overbruggingsuitkering maakt geen onderdeel meer uit van de pensioenregeling. De opbouw van prepensioen en overbruggingsuitkering geschiedt vanaf 1 januari 2006 indirect door de in de regeling doorgevoerde verlaging van de franchise en verhoging van het opbouwpercentage. De voorwaardelijke aanspraken uit hoofde van de overgangsregeling zijn binnen de pensioenregeling vertaald in een voorwaardelijke toezegging van extra pensioenaanspraken over verstreken deelnemersjaren (de zogenoemde 15-jaarsinkoop). De gevormde reserve overbruggingsregeling zal worden aangewend ter financiering van de vanaf 1 januari 2006 geldende pensioenregeling. Ultimo 2008 is besloten om deze reserve te laten vrijvallen ten gunste van de reserve aanvullingsregeling 55-min, zodat per 31 december 2008 de reserve overbruggingsregeling nihil is.

Reserve aanvullingsregeling 55-min

Deze bestemmingsreserve dient ter financiering van de benodigde koopsommen voor de aanvullingsregeling 55-min. De aanvullingsregeling is voorwaardelijk en geldt alleen voor die deelnemers die geboren zijn op of na 1 januari 1950, én vanaf 1 januari 2001 tot en met 31 december 2005 onafgebroken deelnemer zijn geweest aan de prepensioenregeling van het

fonds. Naast deze voorwaarden moet de deelnemer om voor een aanvulling in aanmerking te komen ook vanaf 1 januari 2006 tot het moment van eventuele inkoop, ononderbroken deelnemer zijn geweest aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Aan deze reserve wordt jaarlijks toegevoegd;

- de doorsneebijdrage voor de financiering van de aanvullingsregeling
- de intrest over de bestemde reserve.

terwijl hieraan anderzijds jaarlijks wordt onttrokken:

- de koopsommen voor inkoop ineens van de in dat boekjaar toegekende extra pensioenen,
- de administratiekosten met betrekking tot de aanvullingsregeling (kosten van de actuaaris en de administrateur).

5. Technische Voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

Voor de vaststelling van de pensioenvoorziening worden de mannelijke en vrouwelijke deelnemers afzonderlijk per geboortjaar en per deelnemerscategorie gegroepeerd. De voorziening is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde bedragen aan uitgesteld en ingegaan ouderdoms- en nabestaandenpensioen.

De voorziening voor uitgesteld wezenpensioen is gesteld op 5% van die voor het uitgestelde nabestaandenpensioen, indien en zolang de (gewezen) deelnemer de pensioendatum nog niet heeft bereikt. Voor gepensioneerde deelnemers van 65 jaar en ouder wordt voor de eventuele aanspraak op nog niet ingegaan wezenpensioen geen voorziening getroffen.

De voorziening wordt berekend op basis van de volgende actuariële grondslagen:

Sterfte

Sterftetafels

De sterftetekansen zijn ontleend aan de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafels, periode 2005-2050. Per 1 januari 2007 geldt als sterftetafel 2004-2009. Jaarlijks schuift de sterftetafel met 1 jaar op. Hierbij wordt voor zowel mannen als vrouwen een leeftijdsterugstelling van 1 jaar toegepast. Bij het ingegane wezenpensioen is de sterftetekans van de wees verwaarloosd. Voor de vaststelling van de benodigde premies en koopsommen voor de aanvullende regelingen wordt eveneens de bovenvermelde Prognosetafels gehanteerd, echter met een leeftijdsterugstelling voor mannen en vrouwen van 3 jaar. Periodiek zal bekeken worden of overgang op meer recente sterftegrondslagen en/of andere leeftijds-correcties noodzakelijk is.

Rente

De voorziening wordt vastgesteld op basis van de geldende rentetermijnstructuur op de berekeningsdatum, zoals die door DNB gepubliceerd wordt. DNB publiceert deze rentecurve maandelijks in het kader van het Financieel Toetsingskader (FTK).

Gehuwdheid

Met betrekking tot het uitgestelde nabestaandenpensioen, dat is opgebouwd tot 1 januari 2001, van mannelijke deelnemers is aangenomen dat de gehuwdheidsfrequentie regelmatig oploopt van 0,01 op de leeftijd van 18 jaar tot 0,50 op de leeftijd van 25 jaar, waarna deze lineair toeneemt tot 0,90 op de leeftijd van 35 jaar. Vervolgens blijft de frequentie tot de pensioenleeftijd op 0,90 gehandhaafd. Boven de pensioenleeftijd neemt de gehuwdheidsfrequentie af volgens de sterftetafel van de vrouwelijke partners.

Voor vrouwelijke deelnemers is een gehuwdheidsfrequentie verondersteld van 0,05 op 18 jaar, regelmatig oplopend tot 0,75 op de leeftijd van 25 jaar. Daarna loopt deze frequentie lineair op tot 0,85 op de leeftijd van 35 jaar, waarna deze vervolgens gelijk blijft tot de leeftijd van 50 jaar. In de daarop volgende periode neemt de frequentie lineair af tot 0,70 bij het bereiken van de pensioenleeftijd. Boven de pensioenleeftijd neemt de gehuwdheidsfrequentie af volgens de sterftetafel van de mannelijke partners. In verband met de uitruil van het uitgestelde nabestaandenpensioen, dat wordt opgebouwd vanaf 1 januari 2001, is de gehuwdheidsfrequentie voor zowel mannen als vrouwen op 1 gesteld tot de pensioenleeftijd. Boven de pensioenleeftijd neemt de gehuwdheidsfrequentie af volgens de sterftetafel van de partners.

Partnerpensioen

De tarieven voor het uitgestelde (niet uitruilbare) nabestaandenpensioen worden verhoogd met een opslag van 8% voor medeverzekering van het partnerpensioen.

Ruilvoet

De deelnemers hebben het recht om op de pensioendatum het opgebouwde nabestaandenpensioen geheel om te ruilen voor ouderdomspensioen. De uitruil heeft alleen betrekking op de pensioenen die zijn opgebouwd vanaf 1 januari 2001. De ruilvoet is vastgesteld op 1,20. Oftewel, bij gehele uitruil van het na 1 januari 2001 opgebouwde nabestaandenpensioen wordt het daarmee corresponderende ouderdomspensioen verhoogd met 20%. De ruilvoet is vastgesteld op basis van de bestandssamenstelling (93% mannelijke en 7% vrouwelijke deelnemers, herleid naar fulltime-eenheden), waarbij voorts rekening is gehouden met de hoogte van de te bereiken pensioenaanspraken. Voorts is van de veronderstelling uitgegaan dat de vrouwelijke deelnemers allen hun nabestaandenpensioen zullen inruilen, waar dit slechts voor 10% van de mannelijke deelnemers het geval zal zijn.

Vervroegings- en uitstelfactoren prepensioen

Bij de wijziging van de pensioenregeling in het kader van de VPL-wetgeving, worden de reeds opgebouwde aanspraken op prepensioen actuariëel omgerekend naar extra aanspraken op ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Op verzoek van de deelnemer kunnen deze pensioenaanspraken worden vervroegd of uitgesteld. De alternatieve pensioendatum mag liggen tussen de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 60 jaar wordt en de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 70 jaar wordt. Voor het vaststellen van de hoogte van het vervroegde dan wel uitgestelde prepensioen zijn vervroegings- respectievelijk uitstelfactoren vastgesteld. Het betreft uniforme factoren welke in bijlage 4 bij deze Abtn zijn gevoegd. De factoren zijn vastgesteld op basis van de bestandssamenstelling.

Revalidering

Bij de vaststelling van de voorziening voor arbeidsongeschiktheidspensioen worden geen revalideringskansen in aanmerking genomen.

Leeftijden en duren

Bij de verschillende actuariële berekeningen worden de navolgende veronderstellingen ten aanzien van de leeftijden van de deelnemers, etc. in aanmerking genomen.

De deelnemers, gewezen deelnemers en pensioentrekkenden worden geacht geboren te zijn op 1 juli van hun geboortejaar. De leeftijd aan het einde van het boekjaar is derhalve gelijk aan het verschil tussen het berekeningsjaar en het geboortejaar van betrokkene, verhoogd met een half jaar. Als uitzondering hierop wordt de leeftijd voor de vaststelling van de voorziening voor de toegekende ingegane en uitgestelde arbeidsongeschiktheidspensioenen in maanden nauwkeurig bepaald. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaren gesteld, waarbij verondersteld wordt dat de man de oudste van de twee is.

De uitkeringsduur van het ingegane wezenpensioen wordt voor elke wees jonger dan 18 jaar bepaald als het verschil tussen 18 jaar en zijn leeftijd in halve jaren. Voor wezen ouder dan 18 jaar wordt steeds de uitkeringsduur tot de maximale eindleeftijd van 21 jaar in aanmerking genomen.

Kostenopslagen

Op de netto voorziening pensioenverplichtingen voor de basisregeling wordt een excassokostenopslag van 2% gelegd in verband met de kosten bij de toekomstige uitkering van de pensioenen.

De doorlopende (administratie)kosten worden bestreden vanuit de opslag in de bijdrage.

Wat de aanvullende regeling betreft worden bij de tariefstelling de volgende (kosten)opslagen toegepast:

- voor excassokosten: 2,5% van de netto premie c.q. koopsom;
- voor administratiekosten: 6% van de bruto premie c.q. koopsom;
- opslag voor medeverzekering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid: premie 5%, koopsommen 6,5%.

Uitkeringswijze

Bij de waardering van de aanspraken wordt verondersteld dat de uitkeringen continu (zullen) geschieden.

Overige technische voorzieningen

Egalisatievoorziening

De financiering van de arbeidsongeschiktheidspensioenen vond plaats volgens het rentedekkingsstelsel. De pensioenlasten konden door deze financieringsmethode van jaar op jaar nogal fluctueren. Mede daarom is in het verleden een aparte voorziening getroffen ter egalisatie van de optredende lasten en baten. In de vanaf 1 januari 2006 geldende pensioenregeling is geen arbeidsongeschiktheidspensioen meer opgenomen. De egalisatievoorziening is voornamelijk aangehouden voor de financiering van nakomende verplichtingen en wijzigingen van lopende uitkeringen.

Conform het bestuursbesluit, zoals genomen op 19 maart 2009, dient de egalisatievoorziening in boekjaar 2008 afgebouwd te worden tot 0. In eerste instantie zal een bedrag ad 775 worden onttrokken, dat benodigd is om de premies AIP om te zetten in extra aanspraken op ouderdoms- en nabestaandenpensioen. Het resterende deel zal vrijvallen ten gunste van de algemene reserve. Per 31 december 2008 is de egalisatievoorziening dus nihil.

Korte beschrijving pensioenregeling

Basisregeling

Het pensioenfonds kent een basisregeling ouderdomspensioen met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 2.04% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het verschil tussen het pensioengevende loon van de deelnemer en de franchise. Tevens bestaat er recht op nabestaanden en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf 21-jarige leeftijd.

Toeslagenbeleid

Het verlenen van toeslagen op de pensioenen is voorwaardelijk.

Toeslagverlening vindt plaats indien en voor zover de middelen van het pensioenfonds dit naar het oordeel van het bestuur, gehoord hebbende de adviserend actuaaris, toelaten.

Bij de bepaling van de hoogte van de eventueel toe te kennen toeslagen op de ingegane en premievrije pensioenaanspraken wordt door het bestuur van het pensioenfonds rekening gehouden met een (dynamische) premie- en toeslagenstaffel. De hoogte van de toeslag (en de premie) in enig boekjaar is afhankelijk van de (geschatte) dekkingsgraad ultimo het voorgaande boekjaar (onder het Financieel Toetsingskader) van het pensioenfonds. Het bestuur heeft de vrijheid om hiervan af te wijken indien de situatie van het fonds naar het oordeel van het bestuur daartoe aanleiding geeft.

6. Kortlopende schulden

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Grondslag kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

7. Premies risico pensioenfonds

Hieronder zijn opgenomen de over het boekjaar in rekening gebrachte en te brengen premies en koopsommen.

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten uit beleggingsfondsen, interest en dividenden onder aftrek van de aan de beleggingen toe te rekenen kosten, alsmede de huren verminderd met de exploitatiekosten.

Indirecte beleggingsopbrengsten

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of waardedalingen.

9. Uitkeringen uit hoofde van herverzekering

Hieronder zijn opgenomen de in het boekjaar aan het fonds toegekende uitkeringen uit hoofde van herverzekering.

10. Overige Baten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

11. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen:

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagverlening

De onder dit hoofd opgenomen toename van de voorziening betreft het effect van toeslagverlening op de voorziening.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 4.696 % (2007: 4.066 %)

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op incidentele wijziging van de regeling, en/of incidentele wijzigingen in actuariële grondslagen/methoden.

Waardeoverdrachten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken m.b.t. de actuariële waarde.

Overige mutaties

De onder dit hoofd opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

12. Pensioenuitkeringen

Hieronder zijn opgenomen de door het fonds in het boekjaar verstrekte uitkeringen.

13. Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

14. Saldo overdrachten van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken.

Wijziging overige technische voorziening

Hieronder zijn opgenomen de mutaties in de overige technische voorziening over het boekjaar.

15. Premies herverzekering

Het nog niet gefinancierde (comingservice) gedeelte van het levenslange nabestaandenpensioen en van het wezenpensioen wordt jaarlijks op risicobasis bij n.v. herverzekeringsmaatschappij Alhermij (hierna te noemen Alhermij) gedekt. Ditzelfde geldt voor het gehele tijdelijke nabestaandenpensioen. Ook het risico van voortzetting van de pensioenopbouw bij gedeeltelijke of gehele arbeidsongeschiktheid van de deelnemer is in de vorm van risicokapitaal bij Alhermij herverzekerd. Het gecombineerd winstaandeel uit hoofde van de herverzekering van overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico wordt achteraf verantwoord nadat de afrekeningen zijn opgesteld. De overeenkomst met Alhermij zal eindigen op 31 december 2010.

16. Overige lasten

Deze zijn opgenomen voor de aan het boekjaar toe te rekenen bedragen.

Risicobeheer en derivaten

In het jaarverslag is ingegaan op de risico's die het pensioenfonds loopt en op het beleid dat wordt gevoerd om deze risico's te beperken. Onderstaand treft u kwantitatieve risico-informatie aan. Deze gegevens zijn bepaald op basis van het doorkijk principe. Waar dit niet het geval is, wordt het aangegeven.

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagen op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

		31 dec. 2008 EUR	31 dec. 2007 EUR
<i>Technische voorzieningen volgens jaarrekening</i>			
Aanpassingen		172.538	113.061
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)	(a)	<u>172.538</u>	<u>113.061</u>
<i>Buffers:</i>			
S1 Renterisico		19.792	18.065
S2 Risico zakelijke waarden		12.157	9.567
S3 Valutarisico		2.969	2.916
S4 Grondstoffenrisico		1.013	-
S5 Kredietrisico		316	2.197
S6 Verzekeringstechnisch risico		7.674	4.366
Diversificatie-effect		<u>(14.784)</u>	<u>(12.133)</u>
Vereist eigen vermogen	(b)	<u>29.137</u>	<u>24.960</u>
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	(a+b)	201.675	138.021
Aanwezig vermogen (Totaal activa – schulden)		<u>160.2651</u>	<u>62.039</u>
Tekort (2007: Surplus)		<u>(41.410)</u>	<u>24.018</u>

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke asset mix in de evenwichtssituatie.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de waarde van de zakelijke waarden (voornamelijk aandelen) verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Ultimo 2008 betreffen de aandelenbeleggingen uitsluitend participaties in beleggingsfondsen. Via deze fondsen is een geografische spreiding aangebracht. De aandelenbeleggingen (exclusief vorderingen en schulden) kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2008 EUR	2007 EUR
<i>Europa</i>	5.804	35.097
<i>Noord-Amerika</i>	8.051	-
<i>Verre Oosten</i>	3.281	6.616
<i>Emerging Markets</i>	3.827	3.083
<i>Global Tactische Asset Allocatie (GTAA)</i>	3.616	-
	<u>24.579</u>	<u>44.796</u>

Diversificatie kan het marktrisico doen verlagen. Het GTAA fonds is opgericht in oktober 2006. Het fondsvermogen bedraagt ultimo 2008 EUR 91.700.315 Het belang van het pensioenfonds in het GTAA fonds is derhalve 3,94 %. Het GTAA fonds biedt participanten de mogelijkheid om te profiteren van koersbewegingen tussen en binnen verschillende beleggingscategorieën, zoals obligatieregio's, aandelenregio's en sectoren en valuta in zowel ontwikkelde, als opkomende landen, volatiliteit van obligatie- en aandelenmarkten en commodities.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen en verplichtingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen.

	31 dec. 2008 Contract-omvang	31 dec. 2007 Reële waarde
<i>Activa</i>		
Valutacontracten		
<i>Verkopen GBP</i>	1.607	54
<i>Verkopen JPY</i>	1.712	17
<i>Verkopen USD</i>	4.831	291
	8.150	361
<i>Passiva</i>		
Valutacontracten		
<i>Verkopen USD</i>	24.017	(62)
	24.017	(62)
Totale reële waarde		<u>299</u>

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2007

		Type contract	Expiratie-Datum	Onderliggend	Contract-omvang EUR	Reele waarde EUR
USD	EUR	valutatermijncontract	01-09-2008	Currency USD	-11.063	-77
GBP	EUR	valutatermijncontract	01-09-2008	Currency GBP	-4.784	74
JPY	EUR	valutatermijncontract	01-09-2008	Currency JPY	-2.418	25
					-18.265	22
					-18.265	22

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van vastrentende beleggingen en de pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is een maat voor de gewogen gemiddelde resterende looptijd van de kasstromen.

	31 december 2008	31 december 2007
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	14,1	5,2
Duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	25,2	21,4

Kredietrisico

Het fonds loopt een kredietrisico op beleggingen en andere (vorderingen op) tegenpartijen. Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Voor het fonds betreft dit voornamelijk de beleggingen in obligaties en leningen.

De samenstelling van de vastrentende waarden kan als volgt worden samengevat (tussen haakjes zijn vermeld de belangen van het pensioenfonds in de beleggingsfondsen):

	2008 EUR	2007 EUR
Europese obligaties (2008: 20,50%)	75.891	-
Inflation-linked obligaties (2008 6,76%)	35.105	-
Emerging Market Obligaties (2008 2,90%)	4.553	-
Vastrentend-hoogrentend (2008 2,90%)	4.753	-
Onderhandse leningen	1.542	-
Deposito's	-	-
All Grade obligaties	-	97.276
Noord Amerikaanse obligaties	-	13.357
	121.844	110.633
	121.844	110.633

De Europese obligaties zijn uitgegeven door landen en het bedrijfsleven. Obligaties kunnen luiden in verschillende Europese valuta.

De Inflation-linked obligaties zijn uitgegeven door landen. De obligaties luiden in euro's.

De Vastrentend-hoogrentende portefeuille bestaat uit hoogrentende obligaties uitgegeven door het bedrijfsleven. Het gaat hier om een markt van bedrijfsobligaties met een creditrating lager dan of gelijk aan BB.

De verdeling van de vastrentende waarden naar credit rating is als volgt:

	2008 %	2007 %
AAA	75,90	46,82
AA	0,00	8,77
A 15,77	16,26	
BBB	1,42	5,22
<BBB	5,93	10,69
Geen rating	0,98	12,24
	100,00	100,00

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Indexatierisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen van de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

De zogenaamde reële dekkingsgraad geeft zicht op de mate waarin kan worden geïndexeerd (ook wel aangeduid als de indexatieruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een reële, in plaats van de nominale rentetermijnstructuur. Omdat er op dit moment geen markt voor financiële instrumenten aanwezig, waaruit de reële rentetermijnstructuur kan worden afgeleid wordt gebruik gemaakt van een benaderingswijze.

Eigen vermogen in % van voorziening	Toeslag (% van loon- c.q. prijsinflatie)
Lager dan 6	nee
Tussen 6 en 12	20
Tussen 12 en 18	35
Tussen 18 en 24	50
Tussen 24 en 30	65
Tussen 30 en 36	80
Hoger dan 36	100

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft per 31 december 2008 de volgende posten:

	2008 EUR	2007 EUR
<i>Aandelenfonds Europa</i>	5.804	
<i>Aandelenfonds Noord-Amerika</i>	8.051	
<i>Aandelenfonds Verre Oosten</i>	3.281	
<i>Aandelenfonds Emerging Markets</i>	3.827	
<i>Global Tactische Asset Allocatie</i>	3.616	
<i>INI Europa fonds</i>		21.805
<i>INI Japan fonds</i>		4.105
<i>INI Noord-Amerika fonds</i>		13.291
<i>INI Fixed Income All Grade fonds</i>		76.313
<i>INI Fixed Income All Grade Long Duration fonds</i>		20.783

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Toelichting op de balans per 31 december 2008

(in eenheden van duizend euro)

1. Beleggingen

Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Stand per 1 januari	Aankopen, investerings en verstrekking	Voor- en nadelige verschillen	Verkopen en aflossingen	Stand per 31 december
Zakelijke waarden					
Onroerende zaken	-	6.182	(766)	(17)	5.399
Aandelen	44.866	37.280	(17.326)	(40.535)	24.285
	44.866	43.462	(18.092)	(40.552)	29.684
Vastrentende waarden					
Obligaties	97.096	167.804	6.607	(149.663)	121.844
Deposito's	13.537	1.000	-	(14.537)	-
	110.633	168.804	6.607	(164.200)	121.844
Derivaten					
Derivaten	99	2.388	(4.400)	2.274	361
Overige beleggingen					
Overige beleggingen	265	17.661	(822)	-	17.104
	155.863	232.315	(16.707)	(202.478)	168.993
Zakelijke waarden					
Onroerende zaken					
Indirecte beleggingen					
Participaties aandelenfonds onroerende zaken			5.399		-
Aandelen					
<i>Indirecte beleggingen</i>					
Participaties in aandelenfondsen			24.579		44.796
Kortlopende vorderingen inzake aandelen			69		70
<i>Kortlopende schulden inzake aandelen</i>					
- te betalen inzake aandelen			(363)		-
			24.285		44.866
Totaal zakelijke waarden			29.684		44.866
Vastrentende waarden					
Obligaties					
<i>Indirecte beleggingen</i>					
Participaties in obligatiefondsen			121.844		97.096
Deposito's					
Deposito's			-		13.537
Totaal vastrentende waarden			121.844		110.633

Derivaten

2008

2007

Derivaten

Valutaderivaten		361		99
Totaal derivaten		<u>361</u>		<u>99</u>

Overige beleggingen

Overige beleggingen

Liquide middelen inzake overige beleggingen	278		265	
Infrastructuur	5.191		-	
Hedge Funds	4.635		-	
Kortlopende vorderingen inzake overige beleggingen *	<u>7.000</u>		<u>-</u>	
		<u>17.104</u>		<u>265</u>

* Betreft verstrekt onderpand (CSA) i.v.m. uitstaande derivatencontracten.

Totaal overige beleggingen		<u>17.104</u>		<u>265</u>
-----------------------------------	--	---------------	--	------------

Totaal beleggingen		<u>168.993</u>		<u>155.863</u>
---------------------------	--	----------------	--	----------------

2. Vorderingen en overlopende activa

Premies

Aan het eind van het boekjaar vastgestelde nog te ontvangen premies		1.410		1.057
Voorziening tegen verlies op premievorderingen		<u>(131)</u>		<u>(62)</u>
		1.279		995
Nader vast te stellen volgend boekjaar		<u>786</u>		<u>286</u>
		<u>2.065</u>		<u>1.281</u>

Overige vorderingen

Hieronder zijn opgenomen inzake:
Rekening-courant derden

Rekening-courant gelieerd VUT-fonds <i>Pensioenen</i>		436		413
Uitkeringen	2		3	
Waardeoverdrachten	234		346	
Uit hoofde van herverzekeringen	<u>860</u>		<u>3.766</u>	
		1.096		4.115

De post vorderingen uit hoofde van herverzekeringen bestaat uit nog te ontvangen uitkeringen van 860k.

Van de verantwoorde nog te ontvangen waardeoverdrachten ad € 234 heeft een bedrag ad € 196 een looptijd van meer dan één jaar.

2008

2007

Kosten

Administratiekosten	24	-
Beleggingskosten	31	-
Overige kosten	<u>3</u>	<u>3</u>
	58	3
<i>Diversen</i>		
Overige	3	3
Totaal van de overige vorderingen	<u><u>1.593</u></u>	<u><u>4.534</u></u>

3. Liquide middelen

Rekening courant Staalbankiers	<u><u>1.234</u></u>	<u><u>1.317</u></u>
--------------------------------	---------------------	---------------------

Passiva

4. Stichtingskapitaal en reserves

	2008	2007
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	35.260	30.135
Cumulatief effect stelselwijziging per 1 januari 2007	-	6.410
Overheveling naar reserve aanvullingsregeling 55-min	-	(3.728)
	-	2.682
Mutatie: deel van het saldo boekjaar	(62.077)	2.443
Stand per 31 december	<u>(26.817)</u>	<u>35.260</u>

In 2007 is er een bestemmingsreserve ter financiering van de benodigde koopsommen voor de aanvullingsregeling 55-min gevormd. De reeds ontvangen premie over 2006 is ten laste van de algemene reserve gebracht.

Solvabiliteit

Aanwezig eigen vermogen	(12.273)	48.978
Minimaal vereist eigen vermogen	8.627	5.653
Vereist eigen vermogen	29.137	24.960

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2008: 93% (31 december 2007: 146%).

De dekkingsgraad is als volgt berekend:

(Totaal activa -/- overige schulden) / Technische voorzieningen

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. De dekkingsgraad van het minimaal vereist vermogen per 31 december 2008 bedraagt: 105% (31 december 2007: 105%).

De dekkingsgraad van het vereist vermogen per 31 december 2008 bedraagt: 117% (31 december 2007: 122%).

Voor de berekening van het vereiste vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaard model.

Per 31 december 2008 voldoet het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot vereist vermogen. Door het bestuur is hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en er is een korte- en langetermijnherstelplan ingediend. Van DNB is op het ingediende herstelplan nog geen goedkeuring ontvangen.

Het bestuur heeft ten aanzien van de sturingsmiddelen het volgende besloten:

In de periode 2009-2016 zal er geen sprake zijn van toeslagverlening.

De premie zal vanaf 2009 worden verhoogd van 22,5% naar 23,5% en vervolgens naar 24,5% in 2010 en 25,5% in 2011.

Het beleggingsbeleid wordt niet aangepast. Uit het herstelplan blijkt dat na 5 jaar een dekkingsgraad wordt bereikt die tenminste gelijk is aan 105% (einde dekkingstekort). Daarnaast blijkt uit herstelplan dat vanaf 2015 voldaan wordt aan de wettelijke eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen (einde reservetekort).

Mocht het herstel achter gaan lopen, dan zal het bestuur haar verantwoordelijkheid nemen en besluiten welke aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

Reserve overbruggingsregeling		
Stand per 1 januari	4.538	4.538
Overheveling naar Reserve aanvullingsregeling 55-min	(4.538)	-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>4.538</u>

Reserve aanvullingsregeling 55-min

Stand per 1 januari		9.180		-
Premie	2.377		5.482	
Premie 2006	-		3.728	
Af: kosten	(65)		(62)	
Bij: rendement	(1.486)		32	
Overheveling vanuit reserve overbruggingsregeling	<u>4.538</u>		<u>-</u>	
		5.364		9.180
Stand per 31 december		<u>14.544</u>		<u>9.180</u>

De contante waarde van de verplichtingen u.h.v. de 15-jaarsinkoop, bedraagt 18.076 (vorig jaar 16.941). Aanvullend hierop is nog een bedrag benodigd van 10.948 om de hoogte van het pensioen op 65-jarige leeftijd gelijk te laten zijn aan het bedrag wat het zou zijn geweest in de oude regeling. De rechten uit hoofde van 15-jaarsinkoop zijn voorwaardelijk, waarbij tevens geldt dat deze afhankelijk zijn van het volledig gefinancierd zijn.

5. Technische voorzieningen

2008

2007

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Stand per 1 januari	110.615	107.347
Toevoeging pensioenopbouw	9.539	11.015
Toevoeging toeslagverlening	-	2.632
Rentetoevoeging	5.455	4.611
Onttrekking voor uitkeringen	(1.693)	(1.380)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	139	178
Wijziging marktrente	47.355	(14.614)
Waarde overdrachten	(355)	99
Overige wijzigingen	1.477	(60)
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-	7.197
Cumulatief effect stelselwijziging per 1 januari 2007	-	(6.410)
Stand per 31 december	<u>172.532</u>	<u>110.615</u>

Hieronder is een uitsplitsing van de opbouw van de voorziening voor risico pensioenfonds naar aantal en omvang op basis van de soort deelnemer.

	Aantal	€	Aantal	€
Actieve deelnemers	5.500	107.685	5.333	73.751
Pensioengerechtigden	672	20.676	557	16.159
Gewezen deelnemers	8.875	44.171	8.025	20.705
Totaal	<u>15.047</u>	<u>172.532</u>	<u>13.915</u>	<u>110.615</u>

Spaarfonds gemoedsbezwaren

Stand per 1 januari	6	5
Intrestvergoeding	-	1
Stand per 31 december	<u>6</u>	<u>6</u>

Overige technische voorzieningen

Egalisatievoorziening

Stand per 1 januari	2.440	1.979
Onttrokken aan de voorziening pensioenverplichtingen	(775)	-
Vrijval ten gunste van de algemene reserve	(1.665)	461
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>2.440</u>

6. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden

Hieronder zijn opgenomen inzake:

	2008		2007	
<i>Rekening-courant derden</i>				
Rekening-courant gelieerd Sociaalfonds		-		3
<i>Te verrekenen premies</i>				
Vastgestelde nog te verrekenen premies	331		79	
Verschuldigd wegens te hoog vastgestelde premies	<u>27</u>		<u>19</u>	
		358		98
<i>Beleggingen</i>				
Valutaderivaten	2.658		77	
Futures	<u>2.628</u>		<u>-</u>	
		5.286		77
<i>Pensioenen</i>				
Uit hoofde van herverzekeringen	194		139	
Waardeoverdrachten	13		58	
Uitkeringen	21		2	
Belastingen en sociale lasten	221		198	
Collectieve waardeoverdracht Nationale-Nederlanden	<u>7.402</u>		<u>-</u>	
		7.851		397
De post schuld uit hoofde van herverzekeringen bestaat uit nog te betalen premies herverzekering arbeidsongeschiktheid.				
In november 2008 heeft het bestuur van het fonds met Nationale-Nederlanden overeenstemming bereikt over collectieve waardeoverdracht van rechten van (voormalige) deelnemers werkzaam bij gedispenseerde werkgevers die verzekerd waren bij Nationale-Nederlanden. Door Nationale-Nederlanden is een voorschot op de collectieve waardeoverdracht betaald aan het fonds. De collectieve waardeoverdracht wordt naar verwachting in 2009 geëffectueerd indien de deelnemers akkoord zijn gegaan met overdracht van rechten.				
<i>Kosten</i>				
Administratie- en beleggingskosten	-		171	
Advies- en controlekosten	104		51	
Overige	<u>19</u>		<u>-</u>	
		123		222
<i>Overige schulden</i>				
Overige		2		159
Totaal van de overige schulden		<u>13.620</u>		<u>956</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea tot en met eind 2009. De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt in 2008 ongeveer € 889.000,-.

Vanaf februari 2008 heeft het fonds een beheerovereenkomst gesloten met MN-services voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van een maand.

Waardeoverdrachten

In november 2008 heeft het bestuur van het fonds met Nationale-Nederlanden overeenstemming bereikt over collectieve waardeoverdracht van rechten van (voormalige) deelnemers werkzaam bij gedispenseerde werkgevers die verzekerd waren bij Nationale-Nederlanden. Door Nationale-Nederlanden is een voorschot ad € 7.402.000,- op de collectieve waardeoverdracht betaald aan het fonds. De collectieve waardeoverdracht wordt naar verwachting in 2009 geëffectueerd indien de deelnemers akkoord zijn gegaan met overdracht van rechten.

Inhaaltoeslag

In verband met de financiële positie per 1 januari 2009 heeft het bestuur besloten de aanspraken en rechten niet te indexeren. Dit betekent dat de inhaaltoeslag op dit moment voor actieven 3,53% bedraagt en inactieven (gepensioneerden) 3,18%. Zodra de financiële positie dit toelaat kan het bestuur eventueel besluiten tot het toekennen van inhaaltoeslag. Deelnemers en gepensioneerden hebben geen recht op inhaaltoeslag

Derivaten

Voor het contract omvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting behorende tot de jaarrekening 2008 paragraaf "specifieke financiële instrumenten (derivaten)".

Toelichting op de staat van baten en lasten over het boekjaar 2008

(in eenheden van duizend euro)

Baten

De omzet zijnde de premies en de directe beleggingsopbrengsten bedraagt 20.364 (vorig boekjaar 24.577).

7. Premiebijdragen risico pensioenfonds

	<i>Werkgevers- gedeelte</i>	<i>Werknemers- gedeelte</i>	2008	2007
Periodieke premies				
- verplichte verzekering	10.315	6.877	17.192	12.919
- extra premie overgangsregeling	2.169	1.446	3.615	5.598
- voortgezette verzekering	60	5	65	26
- aanvullende verzekering	29	-	29	29
- ANW-hiaatverzekering	-	207	207	198
	<u>12.573</u>	<u>8.535</u>	<u>21.108</u>	<u>18.770</u>
Aandeel Vut in premiebaten			(1.238)	(116)
			<u>19.870</u>	<u>18.654</u>

Samenstelling premiebijdragen

De kostendekkende premie over het boekjaar bedraagt € 15.467, de feitelijke premie over het boekjaar bedraagt € 17.493 en de gedempte premie over het boekjaar bedraagt € 17.493. Deze bedragen zijn exclusief de aanvullingsregeling 55-min. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

Actuarieel benodigd	10.042	10.854
Opslag voor in stand houden vereist vermogen	2.554	2.904
Opslag voor uitvoeringskosten	1.403	1.436
Risico premies	1.468	1.834
	<u>15.467</u>	<u>17.028</u>

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2008

	<i>Directe beleggings- opbrengsten</i>	<i>Indirecte beleggings- opbrengsten</i>	<i>Kosten van vermogens- beheer</i>	<i>Totaal</i>
Zakelijke waarden	-	(18.092)	(70)	(18.162)
Vastrentende waarden	337	6.607	(159)	6.785
Derivaten	-	(4.400)	-	(4.400)
Overig	157	(822)	(22)	(687)
	<u>494</u>	<u>(16.707)</u>	<u>(251)</u>	<u>(16.464)</u>

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds 2007

	<i>Directe beleggings- opbrengsten</i>	<i>Indirecte beleggings- opbrengsten</i>	<i>Kosten van vermogens- beheer</i>	<i>Totaal</i>
Zakelijke waarden	1.233	(814)	(208)	211
Vastrentende waarden	4.181	(4.961)	(383)	(1.163)
Derivaten	-	1.484	-	1.484
Overige beleggingen	-	-	-	59
Overig	450	-	-	450
	<u>5.923</u>	<u>(4.291)</u>	<u>(591)</u>	<u>1.041</u>

2008

2007

Zakelijke waarden

Vastgoedbeleggingen	(766)	-
Aandelen	(17.396)	211
	<u>(18.162)</u>	<u>211</u>

Vastrentende waarden

Obligaties	6.772	(1.396)
Deposito's	13	233
	<u>6.785</u>	<u>(1.163)</u>

Derivaten

Valutaderivaten	(4.400)	1.484
Overige beleggingen		
Liquiditeiten	-	59

Overig

Liquide middelen	135	450
Hedge fund	(285)	-
Infrastructuur	(537)	-
	<u>(687)</u>	<u>450</u>

9. Uitkeringen uit hoofde van herverzekering

Uitkeringen uit hoofde van herverzekering	135	307
Uitkering technisch resultaat Centraal Beheer jaar 2000 tot 2005	-	2.742
	<u>135</u>	<u>3.049</u>

10. Overige baten

Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen	-	69
--	---	----

Lasten

11. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2008	2007
<i>Pensioenopbouw</i>		
Pensioenopbouw	<u>9.539</u>	<u>11.015</u>
<i>Toeslagverlening</i>		
Toeslagverlening actieve deelnemers	-	2.100
Toeslagverlening pensioengerechtigden	-	298
Toeslagverlening gewezen deelnemers	-	234
	<u>-</u>	<u>2.632</u>
<i>Rentetoevoeging</i>		
Interest toevoeging voorziening pensioenverplichtingen tegen rekenrente 4,696% (2007: 4,066%)	<u>5.455</u>	<u>4.611</u>
<i>Onttrekking voor pensioenuitkeringen</i>		
Onttrekking uit de voorziening pensioenverplichtingen en pensioenuitkeringen	<u>(1.693)</u>	<u>(1.380)</u>
<i>Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten</i>		
Vrijval excassokosten voorziening voor pensioenverplichtingen	<u>139</u>	<u>178</u>
<i>Wijziging marktrente</i>		
De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op basis van de rentetermijnstructuur	<u>47.355</u>	<u>(14.614)</u>
<i>Wijziging overige actuariële uitgangspunten</i>		
Overgang op nieuwe grondslagen	<u>-</u>	<u>7.197</u>
<i>Waardeoverdrachten</i>		
Inkomende waardeoverdrachten actuariel	555	772
Uitgaande waardeoverdrachten actuariel	(910)	(673)
	(355)	99
<i>Overige mutaties</i>		
Resultaat op sterfte	(196)	297
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	308	(339)
Resultaat op mutaties	1.365	(18)
	<u>1.477</u>	<u>(60)</u>

12. Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen		1.232		1.032
Nabestaandenpensioen		255		233
Wezenpensioen		16		15
Invaliditeitspensioen		245		244
Andere uitkeringen:				
- wegens migratie		-		5
- afkoop wegens gering bedrag		23		36
		<u>1.771</u>		<u>1.565</u>

13. Pensioenuitvoeringskosten

Aandeel administratiekosten Syntrus Achmea Pensioenbeheer				
Boekjaar	889		939	
Vorig boekjaar	<u>63</u>		<u>28</u>	
		952		967
Andere kosten:				
advieskosten		327		269
accountantskosten controle van de jaarrekening/DNB-staten		35		24
bestuurskosten		42		53
overige kosten		47		35
		<u>1.403</u>		<u>1.348</u>

De beloning aan bestuurders bedraagt 30 (2007: 39).

Het fonds heeft geen personeel in dienst. De beheersactiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van de pensioenuitvoerder dan wel vermogensbeheerder.

14. Saldo overdracht van rechten

Inkomende waardeoverdrachten overdrachtsom individueel		(599)		(728)
Uitgaande waardeoverdrachten overdrachtsom individueel		951		635
		<u>352</u>		<u>(93)</u>

15. Premies herverzekering

Premies herverzekering ANW-hiaat		207		198
Premies herverzekering Overlijdensrisico		761		732
Premies herverzekering Arbeidsongeschiktheidsrisico		741		1.028
		<u>1.709</u>		<u>1.958</u>

16. Overige lasten

Resultaat voorziening tegen verlies op premievorderingen		<u>80</u>		<u>-</u>
--	--	-----------	--	----------

Kasstroomoverzicht

(bedragen x 1.000 Euro)

	Boekjaar			Vorig boekjaar		
	Ontvangsten	Uitgaven		Ontvangsten	Uitgaven	
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten						
Premies van werkgevers en werknemers	19.266			18.707		
Van herverzekeraars ontvangen uitkeringen	3.041			(175)		
Overdrachten van rechten	711	(6.406)		655	577	
Pensioenuitkeringen		1.728			1.535	
Betaalde premies herverzekering		1.654			1.819	
Pensioenuitvoeringskosten		1.740			1.925	
Kasstroom uit pensioenuitvoeringsactiviteiten	23.018	(1.284)	24.302	19.187	5.856	13.331
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten						
<i>Ontwikkeling</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	17	6.182	(6.165)	-	-	-
Aandelen	40.535	37.280	3.255	7.550	5.819	1.731
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	149.663	167.804	(18.141)	4.051	12.308	(8.257)
Hypothecaire leningen	-	-	-	-	-	-
Leningen op schuldbekentenis	-	-	-	-	-	-
Deposito's	14.537	1.000	13.537	-	13.537	(13.537)
Overige vastrentende waarden	-	-	-	-	-	-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	-	(4.662)	(4.662)	1.974	-	1.974
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	-	17.661	(17.661)	-	228	(228)
<i>Overige</i>						
Overige	-	-	-	-	-	-
Subtotaal ontwikkeling portefeuille	202.478	232.315	(29.837)	13.575	31.892	(18.317)
<i>Opbrengsten portefeuille</i>						
<i>Zakelijke waarden</i>						
Onroerende zaken	(3)		(3)	-		-
Aandelen	(67)		(67)	1.032		1.032
<i>Vastrentende waarden</i>						
Obligaties	165		165	3.565		3.565
Hypothecaire leningen	-		-	-		-
Leningen op schuldbekentenis	-		-	-		-
Deposito's	13		13	233		233
Overige vastrentende waarden	-		-	-		-
<i>Derivaten</i>						
Derivaten	5.209		5.209	-		-
<i>Overige beleggingen</i>						
Overige beleggingen	135	135		509		509
<i>Overige</i>						
Overige	-		-	-		-
<i>Kosten vermogensbeheer</i>						
Kosten vermogensbeheer				-		-
Subtotaal opbrengsten portefeuille	5.452	-	5.452	5.339	-	5.339
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	207.930	232.315	(24.385)	18.914	31.892	(12.978)
Totaal kasstroom	230.948	231.031	(83)	38.101	37.748	353
Liquide middelen						
Stand per begin boekjaar	1.317			964		
Stand per einde boekjaar	1.234			1.317		
Afname	(83)			353		

In het kasstroomoverzicht is de mutatie van de overige vorderingen en de overige schulden inzake de beleggingsrubriek voor zowel het boekjaar als vorig boekjaar verwerkt in de opbrengsten portefeuille. De liquide middelen inzake de beleggingsrubriek zijn in de vergelijkende cijfers onder de betreffende beleggingsrubriek opgenomen. De kosten vermogensbeheer worden in het boekjaar opgenomen bij de betreffende rubriek en in mindering gebracht op de kasstroom uit opbrengsten portefeuille.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche te 's-Gravenhage is aan Mercer Certificering B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2008.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Met inachtneming van het voorafgaande en het navolgende verklaar ik dat naar mijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche is naar mijn mening onvoldoende, vanwege een dekkingstekort. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en de in wet- en regelgeving opgenomen criteria. De maatregelen, genomen tot herstel van de financiële positie, zijn daarbij betrokken. Het pensioenfonds heeft in verband met het dekkingstekort op 31 maart 2009 een herstelplan bij De Nederlandsche Bank ingediend.

Amstelveen, 3 juli 2009

Drs. S.I. Keijmel AAG

verbonden aan Mercer Certificering B.V.

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2008 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche te Amsterdam bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de staat van baten en lasten over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Banden- en Wielenbranche per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 3 juli 2009

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door Drs. H.C. van der Rijst RA

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Herstelplan

Op het moment dat het herstelplan werd ingediend (31 maart 2009) was de dekkinggraad berekend op 92%. Nu de definitieve jaarcijfers bekend zijn is de dekkinggraad bijgesteld naar boven. Op basis van de definitieve cijfers per 31 december 2008 bedraagt de dekkinggraad van het pensioenfonds 93% (2007: 146%) en ultimo 2008 bedraagt het eigen vermogen negatief € 12,3 miljoen. Het minimaal vereist vermogen bedraagt € 8,6 miljoen en het vereist eigen vermogen € 29,1 miljoen. Per 31 december 2008 voldoet het fonds niet aan beide normen. Hierdoor is zowel sprake van een reservetekort als een dekkingstekort. Door het bestuur van het fonds is op 8 december 2008 per brief melding gedaan aan de toezichthouder DNB. Dientengevolge is een korte termijn- en lange termijnherstelplan opgesteld.

De genomen besluiten over het herstelplan uit de bestuursvergaderingen van 19 maart 2009 en 27 maart 2009 zijn voorgelegd aan de deelnemersraad, die hierover advies heeft uitgebracht aan het bestuur. In genoemde vergaderingen heeft het bestuur besloten het premie- en toeslagbeleid aan te passen aan het herstelplan. Het herstelplan is op 31 maart 2009 ingediend bij DNB. Uiterlijk 1 juli 2009 zal het herstelplan door DNB zijn getoetst.

Belangrijkste uitgangspunten van het herstelplan

Het fonds maakt gebruik van de eenmalige mogelijkheid die de Minister heeft geboden om binnen 5 jaar (in plaats van 3 jaar; dus uiterlijk 31 december 2013) het minimaal vereist eigen vermogen te bereiken. Bij het opstellen van het herstelplan heeft het bestuur zich laten ondersteunen door externe adviseurs. De cao-partijen zijn geïnformeerd over de inhoud van het herstelplan.

Het herstelplan is opgesteld met inachtneming van de uitgangspunten zoals die door DNB zijn voorgeschreven. Nadrukkelijk merken wij op dat inherent aan de modelmatige aanpak ook het herstelplan een benadering van de werkelijkheid is. Dit betekent dat de werkelijke ontwikkeling van de dekkinggraad in positieve of negatieve zin kan afwijken van het verwachte herstelpad, waardoor de financiële positie van het fonds zich sneller of langzamer kan herstellen dan voorzien.

De belangrijkste uitkomsten zijn:

- In de periode 2009-2016 zal er geen sprake zijn van toeslagverlening;
- De premie zal vanaf 2009 worden verhoogd van 22,5% naar 23,5% en vervolgens naar 24,5% in 2010 en 25,5% in 2011.
- Het beleggingsbeleid wordt niet aangepast;

Herstelkracht op korte termijn

Uit het herstelplan blijkt herstelkracht. Bij het tot stand komen van het herstelplan is voldaan aan de wettelijke eisen en was evenwichtige belangenbehartiging het uitgangspunt. De herstelkracht is voldoende om na 5 jaar (op 31 december 2013) een dekkinggraad te bereiken die tenminste gelijk is aan 105%. De verwachte feitelijke dekkinggraad per 31 december 2013 wordt geschat op 108,3%.

Herstelkracht op lange termijn

Uit het herstelplan blijkt dat het pensioenfonds vanaf 2015 voldoet aan de wettelijke eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen. De verwachte dekkinggraad is op 1 januari 2015 111,8%. De vereiste dekkinggraad bedraagt 111,4%. Na 15 jaar (einde herstelplan) bedraagt de verwachte dekkinggraad 122,4%.

Kwantitatieve uitleg

			Effect op dekkinggraad (in %)	
			Korte termijn	Lange termijn
Dekkinggraad per 31 december 2008 respectievelijk 31 december 2013			91,9	108,3
Sturingsmiddelen	Premie	Conform huidig premiebeleid	6,6	1,5
	Indexatie	Conform huidig toeslagbeleid	0,0	-10,9
	Beleggingen	Volgens gestelde uitersten in Regeling Parameters (5,4% over de gehele 15-jaarsperiode)	10,1	21,6
Rentetermijnstructuur		Aanpassing van de rentecurve vanaf 2014 met toestemming DNB (forward rates)	0,9	16,6
Overige		Inclusief effect van de uitkeringen	-1,2	1,7
Dekkinggraad per 31 december 2013 respectievelijk 31 december 2023			108,3	122,4

Toelichting

Genoemde dekkinggraden in de bovenstaande tabel

In de tabel staan de dekkinggraden vermeld, zoals ze in het herstelplan staan genoemd. Het herstelplan is gemaakt op basis van een geschatte dekkinggraad van 31 december 2008, die ten tijde van het opstellen van het herstelplan 91,9% bedroeg. Elders in het jaarverslag wordt de definitieve dekkinggraad genoemd die hiervan afwijkt.

Premie

De premiebetaling volgt het huidige premiebeleid dat is vastgelegd in een beleidsstaffel. In het herstelplan resulteert dit in een toename van de premie van 21,5% naar 25,5% in 2011. In 2015 daalt de premie naar 24,5% en in 2017 naar 23,5%.

Toeslagverlening

De toeslagverlening volgt het huidige toeslagbeleid dat is vastgelegd in een beleidsstaffel. In geval van een dekkingstekort, zal sowieso geen toeslag worden verleend. In het herstelplan resulteert dit in het niet toekennen van een toeslag t/m 2014.

Beleggingen

De huidige beleggingsmix (beleggingsplan 2009) blijft gehandhaafd. Het renterisico wordt hierbij voor circa 70% afgedekt.

Actualiteit sinds 1 januari 2009

De vermogenspositie is in het eerste kwartaal van 2009 redelijk stabiel gebleven. De dekkinggraad per 31 maart 2009 is net als aan het begin van het kwartaal 93%.

Bijlage

Samenvatting van de pensioenregeling zoals deze per 1 januari 2006 van kracht is.

De basispensioenregeling bestaat uit:

Ouderdompensioenregeling;

Partnerpensioen;

Tijdelijk partnerpensioen

Wezenpensioen.

Daarnaast bestaan er de volgende aanvullende regelingen:

Vrijwillige ANW-hiaat verzekering;

WAO-excedentregeling;

Excedentopbouwregeling

De basis pensioenregeling:

Deelnemer:

De werknemer van 21 jaar en ouder.

Pensioendatum:

Eerste dag van de maand, waarin de deelnemer 65 jaar wordt.

Pensioenrichtleeftijd

62 jarige leeftijd

Opbouw pensioen:

De regeling betreft een middelloonregeling waarbij de jaarlijkse opbouw vanaf 1 januari 2006 2,04% van de pensioengrondslag per jaar is.

Pensioengevend loon:

Jaarsalaris plus vakantietoeslag met een maximum van twee maal het maximum dagloon premieheffing WW.

Pensioengrondslag:

Pensioengevend loon minus de franchise (€ 10.850,- in 2008).

Bij pensionering bestaat voor deelnemers de mogelijkheid uitruil van partnerpensioen aan te vragen.

Vooralsnog is alleen volledige uitruil mogelijk van de vanaf 1 januari 2001 opgebouwde rechten.

Partnerpensioen:

70% van het ouderdompensioen.

Tijdelijk partnerpensioen:

Indien een deelnemer tijdens een actief dienstverband komt te overlijden, zal aan zijn nabestaande een tijdelijk partnerpensioen worden uitgekeerd, uiterlijk tot de 65ste verjaardag van de nabestaande.

Wezenpensioen:

Per wees 14% van het ouderdompensioen en wordt uitgekeerd tot de 18de verjaardag van het kind.

De prepensioenregeling en oude overgangsregeling zijn per 1 januari 2006 komen te vervallen

Per 1 januari 2006 is de prepensioenregeling voor alle deelnemers komen te vervallen. Daarnaast is de overgangsregeling om vervroegd uit te treden voor deelnemers die op of na 1 januari 1950 zijn geboren komen te vervallen. Dit betekent echter niet dat zij niet meer kunnen uittreden voor de 65-jarige leeftijd. Voor deze groep wordt vervroeging van de pensioenleeftijd mogelijk doordat:

- meer Ouderdomspensioen wordt opgebouwd door het hogere opbouwpercentage en de lagere franchise per 1 januari 2006;
- de tot en met 31 december 2005 opgebouwde prepensioenaanspraken zijn omgezet in extra Ouderdomspensioen;
- voor deelnemers die op 31 december 2000 21 jaar of ouder waren én op dat moment in dienst waren bij een aangesloten werkgever én vanaf 1 januari 2001 tot 1 januari 2006 deelnemer waren aan de Prepensioenregeling van het fonds is een overgangsregeling getroffen. Voor deze groep deelnemers is de oude suppletierregeling vertaald in extra aanspraken Ouderdomspensioen. Dit is nodig omdat deze groep nog niet voldoende kan opbouwen in de nieuwe regeling om vervroegd met Ouderdomspensioen te kunnen gaan. Er zal pas sprake zijn van extra aanspraken op het moment dat deze ook daadwerkelijk gefinancierd zijn. Wanneer een deelnemer voor die tijd de bedrijfstak verlaat, bestaan er geen rechten op extra aanspraken.

Op moment van uittreden stopt de pensioenopbouw.

Deelnemers die vóór 1 januari 1950 geboren zijn kunnen nog steeds vervroegd uittreden

Voor deelnemers die vóór 1 januari 1950 geboren zijn geldt een andere overgangsregeling. Zij konden tot 1 juli 2006 vervroegd uittreden op basis van de oude uittredingsleeftijden, dus op 60, 59 of 57,5.

Vanaf de tweede helft van 2006 is de uittredingsleeftijd voor deze groep stapsgewijs verhoogd. Voor de periode vanaf 2007 zijn de volgende staffels van toepassing.

Voor deelnemers die minder dan 35 jaren in de branche hebben gewerkt:

Kalenderjaar	Vroegst mogelijke uittredingsleeftijd
in 2007	60 jaar en 6 maanden
in 2008	60 jaar en 9 maanden
in 2009	61 jaar
In 2010	61 jaar en 3 maanden

Voor deelnemers die ten minste 35 jaren maar minder dan 40 jaren in de branche hebben gewerkt:

Kalenderjaar	Vroegst mogelijke uittredingsleeftijd
in 2007	59 jaar en 6 maanden
in 2008	59 jaar en 9 maanden
in 2009	60 jaar

Voor deelnemers die ten minste 40 jaren in de branche hebben gewerkt:

Kalenderjaar	Vroegst mogelijke uittredingsleeftijd
in 2007	58 jaar

Om in aanmerking te kunnen komen voor de overgangsregeling moet een deelnemer niet alleen een bepaalde leeftijd hebben, maar ook aan de volgende voorwaarden voldoen:

- hij moet deelnemen aan de pensioenregeling van het pensioenfonds; én
- op 31 december 2000 in dienst zijn geweest bij een aangesloten werkgever en vanaf 1 januari 2001 tot en met 31 december 2005 onafgebroken deelnemer zijn geweest in de Prepensioenregeling van het pensioenfonds en

vervolgens vanaf 1 januari 2006 tot de uittredingsrichtdatum onafgebroken deelnemer zijn in de pensioenregeling van het pensioenfonds; én

- hij moet in de vijf jaar direct voorafgaand aan de uittredingsdatum ononderbroken als werknemer werkzaam zijn geweest bij één of meer aangesloten werkgevers; én
- hij moet zijn ouderdomspensioen vervroegen tot de uittredingsrichtdatum (62 jaar).

Voor de deelnemers die gebruik maken van de overgangsregeling geldt dat wordt uitgegaan van een ingangsdatum van het vervroegde ouderdomspensioen op 62 jaar. Dit hangt samen met de nieuwe pensioenregeling die voor alle deelnemers geldt. Dit betekent dat deelnemers die gebruik maken van de overgangsregeling in de periode vanaf 62 jaar tot en met 65 jaar geen pensioen meer opbouwen. Uiteraard hoeft er over die periode ook geen premie meer te worden afgedragen.

De hoogte van de totale uitkering (incl. een stukje vervroegd ouderdomspensioen vanaf 62 jaar) bedraagt tot de 65-jarige leeftijd 75% of 80% van het laatstverdiende salaris. Het percentage is afhankelijk van de leeftijd op 1 januari 2001.

Uiteraard worden de op 31 december 2005 lopende uitkeringen uit de oude prepensioenregeling en de overgangsregeling uitgekeerd tot dat de 65-jarige leeftijd wordt bereikt. Voor deze uitkeringsgerechtigden blijft de pensioenopbouw ook doorlopen tot de 65-jarige leeftijd.

